

Verantwoording

Als oud-redacteur van het Overalkrantje dat van 2001 tot 2011 de dagelijkse gang van zaken in de stichting had beschreven, werd mij gevraagd de historie van 40 jaar stichting Overal op te tekenen. Mijn schrijfstijl was wel bekend en ik was in elk geval goed ingelicht over een bepaalde periode in de woelige historie van deze club. Na enig aarzelen nam ik de opdracht aan. Om een idee te krijgen van de bedoeling en opzet van het boek zou ik regelmatig ruggenspraak hebben met Toin van Haeren, lid van het dagelijks bestuur en sinds 1979 betrokken bij Overal. Bovendien hier opgegroeid op nr 54. Een meer dan geschikte sparringpartner zou ik willen zeggen en mij wel bekend als collega in meerdere functies toen ikzelf nog vaste medewerker was.

Van de 14600+ dagen van Overal moet dit boek dus een beeld schetsen. Dat doet het denk ik niet helemaal maar wel goeddeels. Niet helemaal omdat lang niet alles meer is terug te vinden. De brand van oktober '96 heeft gaten in het archief geslagen, herinneringen van geïnterviewden zijn vervaagd of met elkaar in tegenspraak. Niet iedereen kan of wil geïnterviewd worden en teveel details passen beter bij een roman. Goeddeels wel omdat de hoogtepunten en hoofdlijnen goed zijn beschreven en onthouden, deze voor een deel met de geschiedenis in het algemeen verweven zijn en deze thema's nog bestaan. Veel krantenartikelen uit het verleden waren nog terug te vinden. Maar daarvan zullen hoogstens koppen en korrelige foto's worden getoond.

gretig uit geput. Echter, niet worden gezegd wanneer het precies geschoten is. We hopen dan ook dat aan het einde van dit boek zowel de ingewijden als de willekeurige nieuwsgierige lezer iets heeft weten te ervaren van veertig jaar rommelen bij Overal.

Ook de mindere periodes is dit lot beschoren en hier en daar zal er niet over alles de loftrumpet gestoken worden. Een kritische stichting naar buiten zou hypocriet zijn als ze dat bij tijd en wijle niet even goed naar binnen zou zijn.

Om deze uitgave niet louter en alleen uit leesvoer te laten bestaan wordt de tekst ook overvloedig met beelden doorspekt. Beelden zijn vaak spreker dan woorden en plaatjes zijn er veel gemaakt. Daar wordt in deze uitgave dan ook van elk plaatje kan

Juni 2016

Luna (research, tekst) & Toin (redactie, lay-out)

Inleiding

1975. De consumptie maatschappij groeit. Toenemende welvaart, maar ook armoede overal in de wereld, ook in Nederland. Ongelijkheid, discriminatie, honger, ziekte, oorlog, onderdrukking, uitbuiting.

Een groep zelfbenoemde "watergeuzen" op de Vlietberg in de Ooij zag in de combinatie van bovengenoemde factoren mogelijkheden. Ze begonnen aan een concept dat na 40 jaar nog steeds overeind staat: stichting Overal, hergebruik en projectondersteuning.

Dit is het relaas van het reilen en zeilen van een veelbewogen stichting in een steeds veranderende wereld waarin zijzelf ook steeds hebben moeten mee veranderen. Tegen de stroom in, met de kont tegen de krib, in zak en as, in voor en tegen, dik en dun, stap voor stap en met vallen en opstaan. Nu de stichting wellicht zelf allang gevestigd is in de orde en met een zekere lokale naam en faam behept, proberen we in dit boek in vogelvlucht een indruk te geven van wat Overal bereikt heeft in 4 decennia en waarom de doelstellingen van toen nog steeds actueel zijn.

Deel 1: Van baby tot tiener.

Destijds in 1975, na een twintigjarige bloedige Vietnamoorlog en de uitvinding van de eerste personal computer, ontsproot aan enige idealisten (type baardje, snor, lang haar, spijkerbroek, overal, tuinbroek of flodderjurk) een fris idee. Het was een tijd waarin er veel gediscussieerd, gedebatteerd en vergaderd hoe het

werd over wendingen in de wereld en allemaal beter kon. In de nadagen van de Parijse studentenopstand en de bezetting van het Maagdenhuis in Amsterdam was Nederland een links getint landje in de geest van Provo's en kabouters. Dit gold ook voor Nijmegen en omstreken. Havana aan de Waal toch?

De Vlietberg

Op de Vlietberg nabij de steenfabrieken lagen enkele woonboten waarop de buurtbewoners regelmatig met elkaar vergaderden omdat ze in conflict waren met de eigenaar

van de steenfabriek en de aanpalende ligplaats van de schepen. Drie van

deze buurtbewoners bedachten een plan en brachten dat op één van deze avonden te berde. Ze wilden beginnen met een leef/werkgemeenschap die de opvang van (verwaarloosde) kinderen en biologische landbouw ter hand zou nemen. Hoe dat was nog onderwerp van menige discussie maar na enige tijd wilden ze aan de gang.

Eerst werd een stichtingsvorm opgericht die de macht van een bestuur zoveel mogelijk aan banden legde en waarin iedereen evenveel te zeggen kreeg, géén bazen. Een goede manier om aan inkomsten te komen bleek het hergebruik van afgedankte goederen te zijn. Er werd door de hele Ooijpolder geflyerd of men nog bruikbare spullen, de dag voor het grofvuil werd opgehaald, voor Overal apart wilde houden. Ondertussen werden boeren benaderd om karren ter beschikking te stellen en samen laptten ze geld voor een busje. Met behulp van vrienden uit de stad werd er in korte tijd door zo'n 40 mensen overal goed opgehaald en opgeslagen in een schuur.

Mobiele verkoop

Om dit aan de man te brengen huurden zij het Oude Weeshuis in de stad af en hielden daar de eerste rommelmarkt die een groot succes

Het begint klein

De projectondersteuning van Overal begon natuurlijk niet meteen overal ter wereld.

De allereerste projectondersteuning in de derde wereld vond plaats in Kaapverdië ofwel Cabo Verde. Deze vulkanische eilandengroep voor de westkust van Afrika werd in 1460 onbewoond gekoloniseerd door Portugal. Het zou daarna uitgroeien tot een belangrijke uitvoerhaven richting Brazilië. Het transport bestond voornamelijk uit West Afrikaanse slaven die overzees op de plantages aan het werk werden gezet. De huidige bevolking bestaat dan ook voornamelijk uit nazaten van de slaven die Portugal hierheen bracht. Het initiatief dat Overal hier steunde was een coöperatieve melkfabriek. Gerund door de arbeiders en boeren zelf.

Nu, 40 jaar verder, kan worden opgemaakt dat van de meeste projecten ondersteund in de derde wereld het leeuwendeel naar Afrika is gegaan, nog steeds het meest achtergestelde continent op onze planeet. Grofweg kan worden gezegd dat van al het geld dat Overal weggeeft 80% naar buiten gaat en 20% hier blijft. Maar zo is het niet vanaf het begin gegaan. De ondersteuning binnen en buitenland was tot 1990 ongeveer hetzelfde. Eén van de eerste projecten die Overal in Nijmegen steunde was het toen nog prille Blijf van mijn Lijfhuis. Helaas moeten we constateren dat ook in deze tijd blijkt dat dit soort voorzieningen nog steeds nodig zijn.

We hebben niet de illusie dat we problemen kunnen oplossen maar wel de insteek dat zaken aangekaart moeten worden. Initiatieven die daarmee aan de gang gaan kunnen op onze belangstelling rekenen. We hebben overigens ook niet de illusie dat we daarmee iedereen kunnen helpen maar wel dat we wat proberen te doen. Achteroverleunen is er gewoon niet bij.

werd. Overal had meteen naam gemaakt en besloot dat met de opbrengst ook wel een project in Kaapverdië kon worden ondersteund (zie kader).

De groep, die ongeveer tien vaste deelnemers kende, bedacht nog meer momenten om de waar op de markt te brengen. Behalve zelf rommelmarkten organiseren, er volgde er bv al snel één in Hengstdal, werd ook de Lusenmert op de Nijmeegse marktdag bezocht. Helaas was "de gevestigde orde" daar niet van gecharmeerd. De opperrommelmarktmeester, ook wel bekend als de Godfather, zag deze mededinging niet erg zitten en zorgde voor problemen. Officiële bemoeienis van gemeentewege was er in die tijd niet en Overal ging via andere wegen deze hinder nis te lijf. Al snel volgde er media-aandacht waarna via bemiddeling van een neutrale tussenpersoon de zaak in den minne werd geschikt.

Ondertussen in de polder

In de Ooijpolder probeerde Overal op het terrein van een tweede steenfabriek met biologische landbouw te starten. Er werd druk aan de fabriek verbouwd en op de stroken

land tussen de betonbannen zou het voedsel moeten gaan groeien. Aangezien hier de grond was opgebracht en allerm minst vruchtbaar, wilde dit niet erg vlotten. Ook het andere doel; het opvangen van kinderen bleef nog in de lucht hangen. Elke week werd er woensdags op de boten gegeten en vergaderd tot in de kleine uurtjes en de goederenstroom nam steeds toe.

Het mag duidelijk zijn dat voor Overal meestal doelgroepen in de marge op steun kunnen rekenen. In Nederland zijn dit naast vrouwen vaak homo's, daklozen, asielzoekers, kinderen, en andersdenkenden op het gebied van mensenrechten, milieu en duurzaamheid, anti-discriminatie of tegen fascisme en andere onderdrukking. Mensen die willen verbinden en niet verdelen. Uiteraard heb je die over de grenzen ook en wereldwijd kan men op onze steun rekenen vooral als grotere organisaties dit verzuimen. Steun is nooit gericht op individuen altijd op groepen. De hele gemeenschap of in elk geval een deel daarvan moet er van kunnen profiteren. Waren het vroeger vaak emancipatoire projecten voor betere leefomstandigheden of gelijke rechten voor bevolkingsgroepen, tegenwoordig gaat het ook vaak om projecten die beter onderwijs voorstaan of meer economische zelfredzaamheid. Zoals onze oosterburen plachten te zeggen: "Erst das Fressen dann die Moral". Immers wie met lege maag naar bed moet zal niet gauw naar school gaan. Soms betreft het simpele infrastructuur zoals een veilige brug om van A naar B te komen zonder in de rivier te belanden of een put voor zuiver water. Het kan ook gaan om duurzame energievoorzieningen zoals eenvoudige windmolens en zonneovens om het schaarse hout voor koken te sparen en wegspoelen van aarde te voorkomen waardoor verwoestijning kan optreden. Vee kan dan niet grazen en gewassen waaien onder het zand met honger tot gevolg. Zoals recent steeds vaker blijkt volgt migratie naar het westen waar de plaatselijke bevolking niet altijd open en welwillend tegenover staat. Simpele ingrepen kunnen veel ellende voorkomen. Hier en daar. Goed leven willen we allemaal.

Het Koningskrot

Meer op en afslag was nodig en op enig moment stelde de stad Nijmegen een pand aan de Koningstraat ter beschikking voor 100 gulden per maand. Het was een luttel bedrag voor een pand van niks. Er was geen gas of licht, stromend water (behalve als het goot) en alles moest met de hand omhoog worden gehaald. Een buurtbewoner stelde stroom ter beschikking en je mocht er naar het toilet. Bij hoge nood nam je de achtertuin. De Bendenstad was nog niet hersteld en verkrotte waar je bijstond. Een bedrijvige club als Overal was daarom al vooruitgang. Nu was er opslag in de stad en afslag, een vast verkooppunt. De initiatiefnemers haakten nu af vanwege het uitblijven van succes op de oorspronkelijke doelstellingen en er ontstond oproer bij Overal toen een Oost-

tenrijkse goeroe de boel naar zijn hand probeerde te zetten. Maar het weldenkende nuchtere deel van Overal voorkwam dat we de Nederlandse tak van een dubieuze sekte werden. Verder hadden mensen moeite afstand te nemen van hun schepen dus een leefgemeenschap werd het nog niet. Dit ook bij gebrek aan een geschikte vestigingsplaats. De vergaderingen, met gezamenlijk eten vooraf, vonden nog steeds plaats op de boten want er was immers licht, water noch warmte in de stad.

The Karregasyears

Voor Overal was het een hele verbetering haar intrek te nemen op de Karregas. In dit ruime pakhuis konden meerdere dromen en wensen in vervulling gaan. Aparte werkplaatsen voor reparatie en sorteren, meer verkoopruimte en een kantine voor de gezamenlijke maaltijden en vergaderingen die wekelijks plaatsvonden.

De hechte groep die er

allang was werd uitgebreid met enthousiaste nieuwelingen en er werd volop verbouwd en ingericht. De sfeer was opperbest en de zaken liepen als een trein. Gelukkig was er in de straat plaats genoeg

voor de almaar groeiende klantenschare. Het was vaak dringen voor de deur. Leuk detail: na jaren op de woensdagavond te hebben vergaderd werd besloten te verschuiven naar de donderdagavond. De VPRO begon in '79 met haar vaste avonduitzendingen op de woensdag en dat wilde een cultureel/politiek/maatschappelijke club als Overal natuurlijk niet missen. Er moest toch ook ergens anders over gepraat worden bij de koffiepot en sigaret dan alleen over Overal en wereldproblemen. Koot en Bie waren grote inspirators voor de dosis-

sen satire die Overal op zichzelf losliet als

er na lange vergaderingen weer eens een kogel door de kerk was gejaagd. Zelfreflectie en relativeringsvermogen hielden de boel behapbaar. Gelukkig zorgde Overal ook goed voor zichzelf en onder nam vaak boottochten op de "Wilhelmina" ter ontspanning en verdieping. De tochten konden ook doelgericht zijn en naar een actie bij de kerncentrale van Dodewaard gaan of naar de haven

Opening nieuw oude-spullen-pakhuis Stichting Overal

Op zaterdag 16 dec. a.s. opent Stichting Overal des middags om 2 uur haar nieuwe oude-spullen-pakhuis in de Karregas 24-26, Nijmegen-Centrum. Tevens wordt zij deze dag haar 3-jarig bestaan.

In deze midland een hechte kern...
...die samen...
...een...
...een...
...een...

...een...
...een...
...een...
...een...
...een...

Op zaterdag 16 dec. a.s. opent Stichting Overal des middags om 2 uur haar nieuwe oude-spullen-pakhuis in de Karregas 24-26, Nijmegen-Centrum. Tevens wordt zij deze dag haar 3-jarig bestaan.

Op zaterdag 16 dec. a.s. opent Stichting Overal des middags om 2 uur haar nieuwe oude-spullen-pakhuis in de Karregas 24-26, Nijmegen-Centrum. Tevens wordt zij deze dag haar 3-jarig bestaan.

Op zaterdag 16 dec. a.s. opent Stichting Overal des middags om 2 uur haar nieuwe oude-spullen-pakhuis in de Karregas 24-26, Nijmegen-Centrum. Tevens wordt zij deze dag haar 3-jarig bestaan.

Op zaterdag 16 dec. a.s. opent Stichting Overal des middags om 2 uur haar nieuwe oude-spullen-pakhuis in de Karregas 24-26, Nijmegen-Centrum. Tevens wordt zij deze dag haar 3-jarig bestaan.

Op zaterdag 16 dec. a.s. opent Stichting Overal des middags om 2 uur haar nieuwe oude-spullen-pakhuis in de Karregas 24-26, Nijmegen-Centrum. Tevens wordt zij deze dag haar 3-jarig bestaan.

Op zaterdag 16 dec. a.s. opent Stichting Overal des middags om 2 uur haar nieuwe oude-spullen-pakhuis in de Karregas 24-26, Nijmegen-Centrum. Tevens wordt zij deze dag haar 3-jarig bestaan.

Op zaterdag 16 dec. a.s. opent Stichting Overal des middags om 2 uur haar nieuwe oude-spullen-pakhuis in de Karregas 24-26, Nijmegen-Centrum. Tevens wordt zij deze dag haar 3-jarig bestaan.

Op zaterdag 16 dec. a.s. opent Stichting Overal des middags om 2 uur haar nieuwe oude-spullen-pakhuis in de Karregas 24-26, Nijmegen-Centrum. Tevens wordt zij deze dag haar 3-jarig bestaan.

van Rotterdam om de Shell te confronteren met haar expansiebeleid. Evengoed kon er gekanood, gezwommen of gezeild worden in de Biesbosch of op een andere waterrijke plek. Je zit in de Waalstad of niet. Alles was mogelijk en niks moest.

Deel 2:

De Jachtige tachtigers

Ondertussen werd overal in de westerse wereld actie gevoerd. Tegen leegstand, kruisraketten, kernenergie en zaken die verder weg van huis het daglicht niet konden verdragen. Het was opnieuw crisis en in geopolitieke sfeer werd een ruk naar rechts gemaakt toen Thatcher en Reagan opgeld maakten door het neoliberalisme tot doel te verheffen. De macht van vakbonden werd uitgehold, er volgden massaontslagen en privatisering zorgde voor veel verschuivingen op de arbeidsmarkt in het nadeel van werknemers. Iets dat de kloof tussen rijk en arm sterk vergrootte en haaks stond op de idealen van Overal.

Dicht bij huis gaf Overal vaak materiële ondersteuning en qua projectondersteuning bleef er ongeveer evenveel hier als dat er ging naar de derde wereld. Overal liet vaak haar gezicht zien en was bij bijna alles wat een beetje links rook betrokken. Het zat er dan ook middenin, de Piersonrellen, het waren tenslotte de burenen. "Geen Woning geen Koning" en de rellen bij de grote Keijzer lagen nog vers in het geheugen toen ook in Nijmegen de pleuris uitbrak.

De gemeente had de bouw van de Zeigelhofgarage goedgekeurd en daarvoor moest veel

Het kraakt Overal

Overal heeft zich altijd aan de linkerkant van het maatschappelijk spectrum opgehouden. Dat gold zeker voor de beginjaren. Eén van de bewegingen die vanaf de jaren zestig opkomt is de kraakbeweging. Min of meer uit nood geboren door het aanhoudende gebrek aan betaalbare woonruimte voor vooral jongeren neemt het aantal kraakpanden vanaf de jaren zeventig hand over hand toe. Vaak zit er ook protest achter. Huisjesmelkers en vastgoedhandelaren speculeren met panden en grond terwijl de overheid hier weinig tegen doet en niet genoeg betaalbare woningen laat bouwen. Hoewel Overal zelf nooit gekraakt heeft was er veel sympathie voor deze beweging. Deze kwam letterlijk binnenvallen tijdens de Piersonrellen van februari 1981. Overal, destijds gevestigd aan de Karregas, zat letterlijk aan het front. De Piersonstraat lag om de hoek. Toen het er echt om ging spannen was Overal zowel hotel, veldhospitaal en leverancier voor alle kraakbenodigdheden. Beddenspiralen genoeg in die tijd, wie sliep er nou op lattenbodems. Terwijl je in het pand soms steeds hoger moest klimmen om te ontsnappen aan het verstikkende traangas dat de hele buurt in smog hulde zagen de Overallers van toen vanaf het dak via de Annastraat een grote colonne Centuriontanks richting centrum rollen. Waren de Moffen terug? Helikopters scheerden over, pamfletten strooiend waarin gewaarschuwd werd dat er met scherp geschoten zou gaan worden. U kunt sterven voor uw overtuiging. Verzet u niet! Radio Rataplan maakte overuren terwijl de krakers en hun sympathisanten zich op maakten voor de grote veldslag. Iemand verloor een oog toen de ME van dichtbij een traangasgranaat in zijn gezicht knalde. Het aantal gewonden was aan beide zijden hoog. Vijfentwintigduizend Nijmegenaren protesteerden hierna tegen dit overheids geweld en de afbraak van de volksbuurt. Zij eisten het vertrek van B&W. En die gingen ook. Terwijl burgemeester Polak van Amsterdam in 1979 nog had gekozen voor een diplomatieke oplossing om tot ontruiming van de Grote Keyser te komen om dodelijke slachtoffers te voorkomen had onze burgemeester Hermsen gekozen voor confrontatie en dit werd niet gepikt. Mooi. Geschoten werd er gelukkig niet maar de tanks maakten snel korte metten met de barricades en de chaos was compleet. Het verzet werd gebroken maar de Nederlandse bevolking was even op de hand van de kraakbeweging.

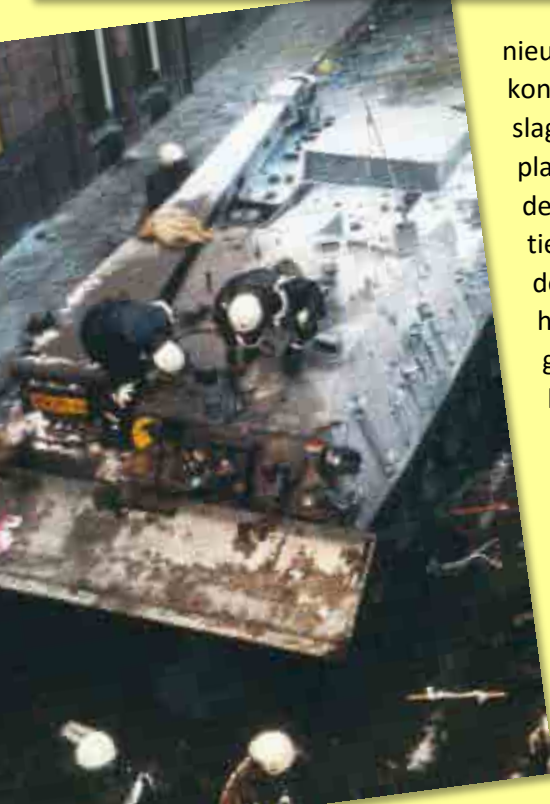

schaarse en betaalbare woonruimte wijken. Het werd landelijk en zelfs wereld-

nieuws. Op het journaal kon iedereen de veldslagen volgen. In Nijmegen hield radio Rata-plan krakers, sympathisanten en bevolking van minuut tot minuut op de hoogte van de bewegingen van politie en marechaussee. Die informatie redde menige sympathisanten de hals en werd ook aangewend om de krachten tegen de overheid geconcentreerd te kunnen inzetten want het geweld was niet mals. Tanks, helikopters en waterkanonnen, traan-gas en wapenstok tegen gehelmde krakers met klinkers, knuppels, bromfietshelmen, Palestina sjaals of bivakmutsen op barricaden met brandende autowrakken en beddenspiralen. Er dreigde zelfs met scherp geschoten te worden! Door de overheid dan.

Overall was in die dagen hotel en lazaret voor alle betrokkenen en liet via haar pand de achterdeur open voor wie op de vlucht was. Meer dan 25.000 Nijmegenaren protesteerden tegen het gemeentebestuur en politiegeweld. Alles ging tegen de vlakte voor een garage die nooit is gebouwd. Nog weken lag de straat in puin en likten betrokkenen hun wonden. Politieke koppen moesten diep door het stof en de burgemeester trad af.

Eindelijk wonen en werken?

In datzelfde jaar, we schrijven 1981, werd er bij Overal druk vergaderd over de aankoop van een ander pand. Wasserij Edelweiss kwam in beeld, op de Bredestraat 52/54 in het oude dorp Heesch, alweer lang onderdeel van Nijmegen West. Niet iedereen was hier dolenthousiast over.

Er was een grote gehechtheid aan het pand in de Karregas dat met bloed, zweet en tranen was gemaakt tot een fijne werkplek en winkel. Bovendien lag het in het centrum, had een enorme aanloop en in haar relatief korte bestaan al een veelbewogen geschiedenis achter de rug.

De Bredestraat was een eind weg van de stad en Overal beschikte niet over genoeg eigen geld om pand en grond zomaar aan te kopen. Bovendien zou er opnieuw flink aan gebouwd moeten worden. Het had echter wel enkele plussen t.o.v. De Karregas. De doelstelling van wonen en werken lag binnen handbereik, het had meer oppervlak en er was voldoende vruchtbare grond aanwezig om kleinschalig biologisch te gaan boeren. Iets dat in die tijd maar weinig gebeurde.

Een goed voorbeeld doet...

Ter inspiratie werden er bezoeken bij clubs afgelegd die hierin al verder waren dan Overal. Voor wonen en werken werden clubs zoals de Emmaus-leefgemeenschappen bezocht. Deze, door Abbé Pierre uit Frankrijk opgerichte, al op diverse plaatsen in Nederland en Europa draaiende woonwerk-gemeenschappen waren volledig zelfvoorzienend. Voor duurzaamheid en macrobiotische tuinbouw bezocht Overal de Kleine Aarde in Boxtel.

Na vele lange nachten van praten en alles wat er verder bij kwam kijken sloeg de balans dan eindelijk om en werd er besloten tot aankoop. Een kleine kerngroep werd belast met de taak hoe het pand aan te kopen en bijbehorende zaken te regelen. Dat was handiger dan dit met twintig mensen te doen. Via een pioniersvorm van crowdfunding werd er voldoende geld op tafel gelegd. Er werd een

financieringstraject afgesproken met de eigenaar van het pand die zelf voor een flink deel van het kapitaal borg zou staan. Een ander deel werd bij vrienden en bekenden opgehaald en de rest werd, traditioneel, bij de Triodosbank, geleend.

Nu deze hobbel genomen was begon er opnieuw een periode van bouwen en verbouwen. Het pand was slecht onderhouden en na de wasserij hadden enkele huurders de boel enigszins uitgewoond. Zo was er enige tijd een autobedrijf in Oldtimers gevestigd (zo heeft er nog een Rolls in de hal gestaan) en zat er een tapijthal. Het dak was goeddeels aan vervanging toe, de hele vloer moest worden geëgaliseerd, dakgoten

vervangen en veel schilder en pleisterwerk ook. Veel Overallers deden hier hun doe het zelf kwaliteiten mee op voor zover ze die niet al hadden vergaard in het vorige pand. Er kwam ook veel hulp van bevriende clubs en kennissen. In de Karregas ging alles onder- tussen ook gewoon door totdat in mei 1983 het pand gereed was en er gestart kon wor- den met alles onder één dak. Maar niet voor- dat er eerst een flink feest werd gegeven voor klant en aan-

Na 2 1/2 jaar in de Karregas te hebben gewerkt verhuist de stichting Overal op 28 mei naar het pand Bredestraat 52. Daar zal Overal op een nog betere manier zich kunnen richten op het hergebruik van oude spullen en het opzetten en ondersteunen van kleinschalige projecten. De verhuizing zal verre van geruis- loos geschieden; veel muziek, een rommelmarkt, hapjes, infor- matie en een kinderprogramma vormen de voornaamste ingre- dienten van de feestelijke openingsmiddag, die van 12.00 tot 14.00 uur zal duren. Om dit te bereiken wordt o.a. samenge- werkt met de organisatie van de straatmuziekdag in Hees.

verwant. Hapjes en drankjes voor de klanten op de middag omgeven met muziek en theater en daarna een groot swing- feest met ludieke optredens van Overallers zelf. "Tout" vooruitstre- vend Nijmegen kwam langs in het ruime pand waar een feestje geven be- hoorde tot het genenpakket van Overal. Het werd nog een heuse poolparty. Met een zwembad als bonus in de achtertuin geen kunst.

In het woonhuis trokken vijf Overallers. In

de ruime ach- tertuin stond een oude hoogstamboomgaard met appels, ker- sen, peren en pruimen in overvloed en er was dus ook dat bescheiden zwembad aanwezig. Dit was in de warmere maan- den een welkome afkoeling. Met een verlengkabel aan de vaste telefoonlijn nam menig oververhitte medewerker hier zelfs de telefoon aan voor het ma- ken van ophaalafspraken in Nijmegen en

omstreken. En natuurlijk....na gedane arbeid was het hier goed plonzen. Koud drankje erbij en je had net zo'n luxelevens als de be- zittende klasse. Wie zegt dat ide- alisme alleen afzien moet zijn?

Crisis. What crisis?

De tijd stond ondertussen niet stil en het kabinet Lubbers wilde fors bezuinigen op sociale voorzieningen. Dit resulteerde in zogeheten toetsingscommissies en de beruchte vooroordelerskorting, compleet met tandenborstelcontroles. Als de sociaal rechercheurs meer dan één tandenborstel in je badkamer aantroffen had je wat uit te leggen.

Lukte dit niet volgde direct een korting van fl.150,- op je uitkering. Dit leidde uiteraard landelijk tot vele nieuwe protesten. In Nijmegen organiseerde werkeloosencentrum Unitas een protest in de raadsvergadering waarbij bijstandsgerechtigden in ondergoed op de publieke tribune verschenen. Dit onder het motto: we worden uitgekleeft! Voor studenten kwam er een eind aan het fenomeen eeuwig studeren. Ritzen voerde de twee fasen structuur in. Dit hield in dat je tijdens je studie één keer kon wisselen van keuze en binnen zes jaar klaar moest zijn.

Ook bij Overal leidde dit tot onrust. Veel Overallers waren afhankelijk van een uitkering of beurs en een achteruitgang in inkomen was voor niemand een aantrekkelijk vooruitzicht. Enkelen zagen zich genooddaakt de krappe arbeidsmarkt te betreden. Anderen stortten zich weer grotendeels op hun studie. Dit vergrootte de druk op de Overallers die zitten bleven. Overal vond het van het grootste belang dat het welzijn van haar werkbestand voorop stond en er werd intern gesproken over oplossingen voor in het nauw gebrachte medewerkers.

Mensen financieel compenseren werd niet haalbaar of wenselijk gevonden. Je werkte hier in eerste plaats voor een ideaal en niet voor een inkomen. In plaats daarvan zag Overal meer in het faciliteren van eigen kleinschalige bedrijfjes of een bijdrage in opleidingen en cursussen. Je deed iets voor Overal, en Overal deed iets voor jou: de "voor wat hoort wat" discussie ontstond, een jaar lang praten en debatteren volgde. Dit kwam de sfeer niet altijd ten goede en menigeen verzuchtte naar de ongecompliceerde tijd op de Karregas. Maar alle neuzen wezen nog dezelfde kant op.

- Soms werden zaken ook op een simpele, pragmatische manier aangepakt. Zo veranderde het Overal-logo spontaan van een cirkel in een driehoek omdat er een driehoekige plaat werd opgehaald die prima geschikt leek om er een naambord voor in de tuin van te maken (zie de foto vooraan in het boek). Het ronde logo verdween, de hergebruik-driehoek was geboren-

De Federasie

De ontwikkelingen resulteerden in de jaren 1983/84 in de oprichting van de Federasie; een tiental kleine initiatieven richting eigen werk of bedrijf onder de vleugels van moederkloek Overal. Overal zou de spil worden van een "eigen werk beweging": mensen mochten het voor zichzelf proberen met hulp van Overal in de vorm van faciliteiten of een investering mits men zich nog minimaal een halve dag per week zou inzetten voor het "moederbedrijf." Bij Overal werd daaronder verstaan het sjouwen met oude spullen, de tuin, het projecten, organisatie en vergaderwerk en de verkoop. Een soort werkcorporatie avant la lettre en dit lang voordat de Nijmeegse politiek hiermee aan de haal zou gaan in het volgende millennium. Zo ontstonden een tiental bedrijfjes, takken aan de boom van Overal. Menige Overaller had al zijn eigen specialisme en kon daar nu op voortbouwen. Zo ontstond het SNAK: Stichting Nijmeegs Adviesburo Kleinschaligheid. Ook andere woon/werkpanden zoals de Pontanus, de Paraplufabrieken en de Grote Broek konden hiervan gebruik maken. Verder had je elektronicawerkplaats Flitz, kwekerij de Schutsboom, fietsenwerkplaats en rijwielhandel Dynamo (later gevestigd op de Voorstads- laan), OSV (Overal's Stads Vervoerbedrijf) met witkarren (elektrische karren) en de Bakfietscentrale: bakfietsvervoer/huur, de Walvis die boottochten en reizen voor groepen ging organiseren (later stichting Met de Noorderzon), Wendingen, een

Lever ondersteuning wat op?

Overal heeft natuurlijk in het geo-politieke spectrum maar een heel bescheiden rol en kan niet altijd zeker zijn van een goede afloop. Toch weten we via feedback die we altijd verlangen van projectpartners dat een bescheiden aantal mensen in de wereld en in Nederland er op vooruit zijn gegaan. Dat geeft een heel goed gevoel.

(Het gaat ook wel eens mis. Er zijn nou eenmaal aardig wat mensen in de wereld die leven van bedrog en Overal is wel eens ergens ingetrapt. In de jaren negentig hebben we via via in Brazilië een niet bestaand project ondersteund voor 11.000,- gulden. Het geld bleek in de verkiezingskas van een burgermeesterskandidate te zijn beland. Dat was wel even balen. Achteraf kunnen we alleen maar hopen dat de gemeente heeft geprofiteerd van haar verkiezing.)

Maar bijna altijd zien we gewoon goede resultaten van ons werk terug al was het alleen maar omdat oplichters zich niet zomaar bij ons kunnen melden. In deze tijd van internet zijn we alert op phishing en ander bedrog. Directe manieren van controleren hebben we (behalve in Nederland zelf) niet, omdat het geld ontbreekt om naar elk ver project te vliegen. Om ook in verre oorden wat meer zekerheid over het besteden van Overalgeld te krijgen werken we tegenwoordig vooral samen met partnerorganisaties waarmee we in direct contact staan. Zij zijn zelf betrokken bij de plaatselijke projecten en kennen de doelgroep. Soms komen er ook mensen van daar naar hier en wordt het nog tastbaarder. In andere gevallen zoeken we naar mensen in Nederland die in direct contact staan met mensen ver weg. Ook zij reizen heen en terug en kunnen direct verslag doen van wat er gaande is en bereikt. Het zijn vaak projecten die ze zelf hebben opgezet na een verre reis naar een land waar ze van de bevolking zijn gaan houden en de behoefte ontwikkelden om vanuit hun relatief luxelevens wat te doen aan de lokale situatie. Voor ons moet dan wel altijd voorop staan dat er vanuit de lokale bevolking behoefte aan is en niet is bedacht door een dromer in een luie stoel in bijvoorbeeld Amsterdam.

Partners van Overal zijn de laatste jaren de Stichtingen Bona Baana. Amaidhi. Gast en de Kaardebol.

zaakje waar design, antiek en curiosa werden verkocht, ingekocht bij Overal en elders, de houtwerkplaats voor zelfgemaakte meubels en werden er lessen Spaans aangeboden. Enkele andere initiatieven smoorden echter in de kiem. Zo is de Seitanwerkplaats die gevestigd zou worden in het tuinhuisje nooit concreet geworden. Iets wat in deze tijd van vleesvervangers wellicht kansrijker zou zijn.

Stichting Elders

Overal had ook invloed op activiteiten die elders in de stad plaatsvonden. Bijvoorbeeld Kollektief Kafee Bijstand opgericht in 1983. Fietsenwinkel Dynamo die twintig jaar op de

Voorstadslaan zat, Drukkerij de Vrije Druk voor (actie)posters, pamfletten en kritische uitgaven en initiatieven op de Refter in Ubbergen waar in 1984 een groot woonwerkpand werd gekraakt in het voormalige RK meisjesinternaat Notre Dame des Anges. Veel van deze initiatieven bestaan nog of hebben het geruime tijd volgehouden hoewel met het verstrijken van de tijd de afstand tot Overal exponentieel toenam. Hoe dan ook: Overal heeft bij menig ZZP-bedrijf of kleinschalig collectief initiatief mede aan de wieg gestaan. En blijft dat doen. Overal ter wereld. Maar toch vooral ver weg, elders, waar crowdfunding gewoonweg nog niet kan bestaan door gebrek aan crowd die wat te funden heeft. Projecten ook die bij grotere fondsen vergeefs aankloppen of te klein zijn om interessant te wezen voor deze wereldinvesteerders voor de arme mens. Daarbij stond en staat nog immer het belang van de gemeenschap voorop en nooit dat van het individu.

Nieuw bloed

Even terug: Nu Overal menig een aan een zelfstandig bestaan had geholpen moesten de eigen geleerden toch vooral weer worden aangevuld met nieuwe vrijwilligers. In het harde maatschappelijk verkeer en met de nog steeds forse jeugdwerkeloosheid leverde dit veel nieuw bloed op. Mensen die niet goed wisten wat te gaan studeren, vastgelopen in talloze onbevredigende sollicitatieprocedures of gewoon toe aan even pas op de plaats, vonden een warm nest op Overal. Met het tienjarig bestaan op de stoep was al deze verse energie meer dan welkom. Inmiddels was iedereen van de oorspronkelijke Overallers uitgestroomd en ging men met een verse groep opnieuw aan de slag op de fundering die in die tien jaar stevig was aangelegd. De al wat ervarener Overallers werkten de nieuwe aanwas rap in en nieuwe relaties en verwickelingen lagen in het verschiet. Maar eerst moest er een goed feest worden gevierd. Overal was nu echt geland op de Bredestraat en de winkel draaide als een dolle. Het ondersteunen van projecten nam een vlucht terwijl tegelijkertijd werd terugbetaald aan onze gulle geldschietters. Binnen de kortste keren was Overal bevrijd van alle uitstaande schuld en kon de opbrengst volledig naar projecten vloeien. Maar er was ook cultuurgeschuur. De multiculturele samenleving was een feit, of voor de sceptici juist niet. De wereld was nu niet meer alleen lokaal in beweging. Het ging alle kanten op. Nederland is groot geworden door globale handel maar haalde daarmee nu ook een wereld binnen die niet meteen te vertalen was in samen delen. In 1975 ging Suriname op de zelfstandige toer. Nota bene het geboortjaar van Overal. Sinds het einde van de tweede wereldoorlog maakte zich al menige kolonie los en het einde was niet in zicht. Overal, als kleine pleisterplakker, probeerde hier en daar een kusje te geven op een geschaafde knie. In de jaren tachtig kwamen er, onder invloed van een verslechterende economie, vele extreem rechtse bewegingen op in het westen. In Nederland was dit de Centruumpartij van Hans Janmaat. Deze wekte echter meer weerstand op dan sympathie waardoor vooralsnog de gevolgen beperkt bleven. Wat wel leuk

was aan deze jaren is dat Overal bij tijden minder wit werd. Maar ook niet schokkend. Op twee Nederlanders van Marokkaanse origine na is iedereen erg bleek gebleven. Ook waait er een vandaag de dag een Oost Europees windje op de kledingafdeling. Wel hebben veel mensen met een andere culturele achtergrond veel aan hun tijd op Overal gehad en hebben mede door hun ervaringen hier makkelijker hun weg in de Nederlandse samenleving kunnen vinden.

De tienerjaren

Nu Overal gesetteld was op de Bredestraat werd lange tijd getracht van Overal een bredere organisatie te maken met meerdere activiteiten onder één dak. Meer dus dan alleen hergebruik en projectondersteuning. Eén poot daarvan waren de initiatieven van de hiervoor al genoemde Federatie onder de vleugels van het SNAK (stichting Nijmeegse alternatieven kleinschaligheid).

Later gingen ook stemmen op om mensen op te nemen in Overal die moeite hadden met aansluiting vinden in

de maatschappij. Dit werd al snel (re)integratieplek genoemd. Je kon hierbij denken aan mensen die de taal en cultuur sneller zouden leren kennen door vrijwilligerswerk te doen. Maar ook mensen uit de reclassering, met een psychiatrische achtergrond, arbeidshandicap of verslavingsproblemen. Lastig punt hierbij was wie de begeleiding op zich zou moeten nemen. Niemand was hier professioneel voor opgeleid en vanuit de verantwoordelijke instanties kwam die begeleiding niet altijd mee. Verder dan een enkele taalplek kwam Overal dan ook aanvankelijk niet. Het waren jaren van wat kleinere stappen. De bus moest weer eens vervangen worden, de plantenweek begon te lopen. Het interieur werd opgepimpt met nieuw opgehaalde rekken. Dat soort dingen. En, omdat er toch ook veel creatief talent was binnen Overal, leuke avonden. In het pand was een kantoortje, een soort keet met een zoldertje met rommel. Een pandje in het pand. Zo kon het gebeuren dat a la the Beatles op het dak, onze eigen punkband K2R hierin een perfect podium zag voor een snoeihard optreden. K2R was ook de naam van een vlekverwijderaar die in die tijd voor het wegpoetsen van menige smet werd aangeprezen. Overal probeerde ook smetten weg te poetsen dus de link was hierbij evident. Bovendien waren de leden Overallers. Achter de band werden dia's op een laken geprojecteerd met heftige scenes van de krakersrellen rond de Piersonstraat. Een legendarisch concert. De ergste ramp in die jaren was dat het bureau door de vloer van het kantoor zakte. Een karrenvracht zand was hiervoor de simpele remedie.

Bezige bijtjes

Veel initiatieven van de eigen werkbeweging bestonden maar kort of maakten zich los van Overal maar er kwamen er ook steeds bij. Kwekerij de Schutsboom werd elk jaar succesvoller en bracht jarenlang een catalogus uit met hier te verkrijgen inheemse planten. Deze catalogus was zeer succesvol en net als de planten zelf eens een keer niet tweedehands. Om aan de stijgende vraag naar plantjes te voldoen werd zelfs een stuk grond van de burens bijgekocht. De Schutsboom richtte op uitnodiging van de Flevohof ook daar een inheemse tuin in. Dit leverde zelfs een publicatie in het blad Grasduinen op. In 1989 ging de Schutsboom zelfstandig verder maar de band met mama Overal bleef innig. Elektronikabedrijfje Flitz bestond maar kort maar daar kwam weer een gaswerkplaats voor terug en de fietsenwerkplaats & bakfietscentrale werden onderdeel van Dynamo. Overal knapte haar zolders op om alle initiatieven een plek te geven en zo schoven de afdelingen rond. De gaswerkplaats sneuvelde weer en elektronica maakte op zolder een doorstart. Emancipatie manifesteerde zich hier met vrouwelijke handen aan de soldeerbout. Overal speurde ook driftig naar afzetmogelijkheden voor overvloedige studieboeken en die vonden in de jaren daarna een plaats in een documentatiecentrum in Suriname. Stern haalde restkleding op en er werd gespeurd naar een compacte kledingpers om balen kleding richting Afrika en Zuid Amerika te kunnen sturen. In het jubileumjaar 1990 liep Overal hier spontaan tegenaan bij een bezoek aan kringloopwinkel de Arm in Utrecht. Er werd meteen tot aanschaf overgegaan. I.s.m. de Eduardo Mondlane stichting werden er nu balen kleding richting Angola en Mozambique verscheept. De kledinggroep zette een dubbele stap toen ook werd gestart met de theaterkledingverhuur tijdens de feestelijkheden in dit jubileumjaar. Ook dit werd een groot succes. Tijdens de hierbij gehouden modeshow zorgde een niet geheel afkledend kledingstuk van één van de mannequins voor enige besmukte hilariteit bij de aanwezigen. Overal had nu haar eigen Nipplegate. In hetzelfde jaar nam Overal ook deel aan een boekenmarkt met stichting POLS (Projectondersteuning en lokale samenwerking) en haalde hiermee 4000 gulden op voor een project in Zambia. Op de boekenafdeling startte de verkoop van platen. Overal kwam met een info-folder nieuwe stijl en werd opgenomen in het Fondsenboek waardoor het aantal projectaanvragen al snel toenam. Bovendien was zij samen met de Klinker, radio Rataplan, de vrouwenschool, X-trapool, het Anti Militaristisch Onderzoeks Kollektief en café Bijstand een stop op de route tijdens de alternatieve introductie van eerste jaars studenten.

Maar er waaiden dit jaar ook ongunstiger winden. Rob Copal, een gewaardeerd Overaller en warme collega en vriend in en buiten de stichting stierf een onverwachte dood. Dit leidde tot grote verslagenheid en diep verdriet bij Overal. Misschien voelde hij het zelf wel aankomen als je dit gedicht interpreteert dat hij niet lang daarvoor in het logboek opschreef (kader). De tijd voor rouw werd beperkt door een andere ramp die zich al het jaar daarvoor leek af te tekenen. Daarover later.

Mijn voeten stranden

Na wisselend eb en vloed

Gedwee in het zand

Rob Copal

Verder

De dood hoort bij het leven zoals sloop bij wederopbouw. Het is altijd een schrale troost. De realiteit is echter dat je door moet gaan met wat er is. Net als de natuur richt je je op na een storm en kom je

weer overeind. Dat deed Overal dan ook. Er zong wel meer los want de eerste niet meevergaderende vrijwilliger was een feit. Je kunt nou eenmaal niet ten koste van alles aan principes vasthouden en moet ontwikkelingen ruimte geven. En mensen dus ook. Soms kon iets gewoon niet. Wat Overal van haar vrijwilligers wilde en wilde teruggeven werd opnieuw bekeken. Maar Overal barstte van de energie en er kon dus heel veel. Elk succes werd gevierd en gedeeld. Elke tegenslag ook. Bijvoorbeeld een onaangekondigde dood. Opnieuw moest Overal afscheid nemen van één van haar medewerksters. Irene, de vrouw met de soldeerbout en de relais die elektronica iets minder een mannending had gemaakt, besloot zelf het leven dat jaar te verlaten. Een schroeiende schok die even alles in schril contrast plaatste. In twee jaar tijd twee zulke prachtige zielen verliezen in turbulente omstandigheden is niet iets waar je makkelijk overheen stapt. Elders in deze uitgave herdenken wij haar, Rob en anderen met een pagina uit de jaarverslagen van die jaren. Rest ons nog een groot dankjewel voor de jaren die Overal met jullie mee heeft mogen meemaken.

Irene

Ondertussen bleek dat ondanks alle heisa de projectondersteuning niet achterbleef. Een echte opsteker. Het record ging door het dak en dat had alles te maken met de net verworven melding in het fondsenboek. Er werd in 1991 meer dan een ton weggegeven waarvan een kliniek in Burma met de hoofdprijs van 28.000 gulden aan de haal ging. Maar keerzijde was wel dat meer dan de helft van de projecten niet aan de criteria voldeed en moest worden afgewezen. Om tijd en moeite te besparen werden de criteria aangescherpt in het fondsenboek in de hoop dat hiervan een filterende werking zou uitgaan. Overal kreeg veel bezoek uit het buitenland waarvan het bezoek uit India van de voorzitter van de boerinnenvakbond Kisani Sabha een enorme indruk maakte. Van de dame in kwestie ging een enorme energie uit. Enkele jaren later zou zij boven de trap van Overal op de muurschildering stralen. Verder kwamen er bezoekers uit El Salvador, Brazilië en Birma tekst en uitleg geven en gingen in discussie met Overallers over hun en onze kijk op problematiek van ongelijkheid. De theaterkledingverhuur werd zo succesvol dat er meer dan kostendekkend gewerkt kon worden en bij de boeken steeg de opbrengst met 28%. De succesvolle platenverkoop had hier een belangrijke bijdrage in. Bij elektronica werden steeds “modernere” spullen verkocht: videorecorders en jawel, computers. De publi-groep grossierde ondertussen driftig op drie doelgebieden: publiciteit voor de winkel en naamsbekendheid, werven van nieuw bloed en uitdragen van de “Overal-filosofie”. Zo werd er kritisch gereageerd op de invoering van artikel 140, het uit de lucht halen van radio Rataplan en een spandoek ter grote van een driemasterzeil aan het pand gehangen met een malse mening over de eerste Golfoorlog. Humor werd ingezet om aandacht te vestigen op de Nijmeegse Klimaatsverbond-acties waarin een alternatieve Gelderlander gedateerd in 2030 werd gerept over de heropening van het Nijmeegs Histories-Biologies Museum. Hier werd een permanente tentoonstelling geopend over

verdwenen huisdieren zoals de hond , kat en konijn die door de hoge temperaturen waren uitgestorven! Ook bleek dat de gesprekken met de CVD (tegenwoordig DAR) effect hadden gehad. Ook zij hielden nu nog goed bruikbare spullen uit de afvalstroom en boden die ook aan ons aan. Met het gescheiden ophalen van het GFT wilde het nog niet vlotten vanwege traag gemeentebesleid. Maar daar zou nog verandering in komen.

Hello, Goodbye

De andere ramp die over Overal werd afgeroepen kondigde zich aan: de grond onder en achter het pand bleek ernstig te zijn vervuild met resten van middelen die nota bene hadden gediend om kleding te reinigen! Er volgden talloze eindeloos durende bodemonderzoeken met een catastrofale uitkomst: een ernstige vervuiling van de grond met chemische middelen. De vervuiling, die boven water kwam bij graafwerk in de moestuin van kwekerij de Schutsboom, bleek later niet het resultaat van de activiteiten van de vroegere wasserij, maar van clandestien dumpen van oplosmiddelen door een onderhuurder, die een klein chemisch wasserijtje had op hetzelfde terrein.

Het gevolg was wel dat de oude wasserij, waar jaren van verbouwing en hard werk in was gestoken, totaal moest worden afgebroken om sanering mogelijk te maken. De tuin, tot aan de erfgrans met de burens en met uitzondering van de boomgaard, moest twee meter diep worden afgegraven. De toestelendans met de instanties en dan met name de overheid was begonnen. Het pand was door alle inspanningen enorm in waarde gestegen en de kwestie was wie er financieel voor al deze ellende moest opdraaien. Vooralsnog leek het erop dat de provincie Overal geheel schadeloos zou stellen onder het principe dat Overal er niet beter zou uitspringen als dat het er in was gegaan (“no pain no gain”).

Daar kon Overal mee leven. Maar dit kwam op losse schroeven te staan door ge-

roezemoes uit de buurt dat Overal al bij aankoop van de vervuiling zou hebben geweten. In aanloop naar de sanering gepland in 1991 raakte Overal nu verwickeld in juridische touwtrekkerij.

In afwachting van deze gebeurtenis kon Overal wel in de buurt verder met haar activiteiten op de Weurtseweg. Opnieuw maakten hierbij vele handen licht werk en terwijl de praktijk even verderop in West als vanouds doorging had een kleine groep Overallers de handen vol aan het steekmet de provincie en de proces dreigde in opdracht van het

spel

landsadvocaat die ons met een

VROM. Hierdoor schortte de provincie het uitkeren van de rest van de schadevergoeding op. Pogingen van Overal de provincie toch te bewegen over de brug te komen strandden. Een garantie in de vorm van een tweede hypotheek op het pand werd door de provincie ontweken door zich achter de rug van het ministerie te verstoppen.

Mag het een
onsje meer
zijn?

In het kort ge-
ding dat
Overall tegen
de provincie
start om tot
uitbetaling
van het rest-
bedrag te ko-
men (en aan
VROM te
vragen dit
te gedogen)
hecht de

rechter weinig waarde

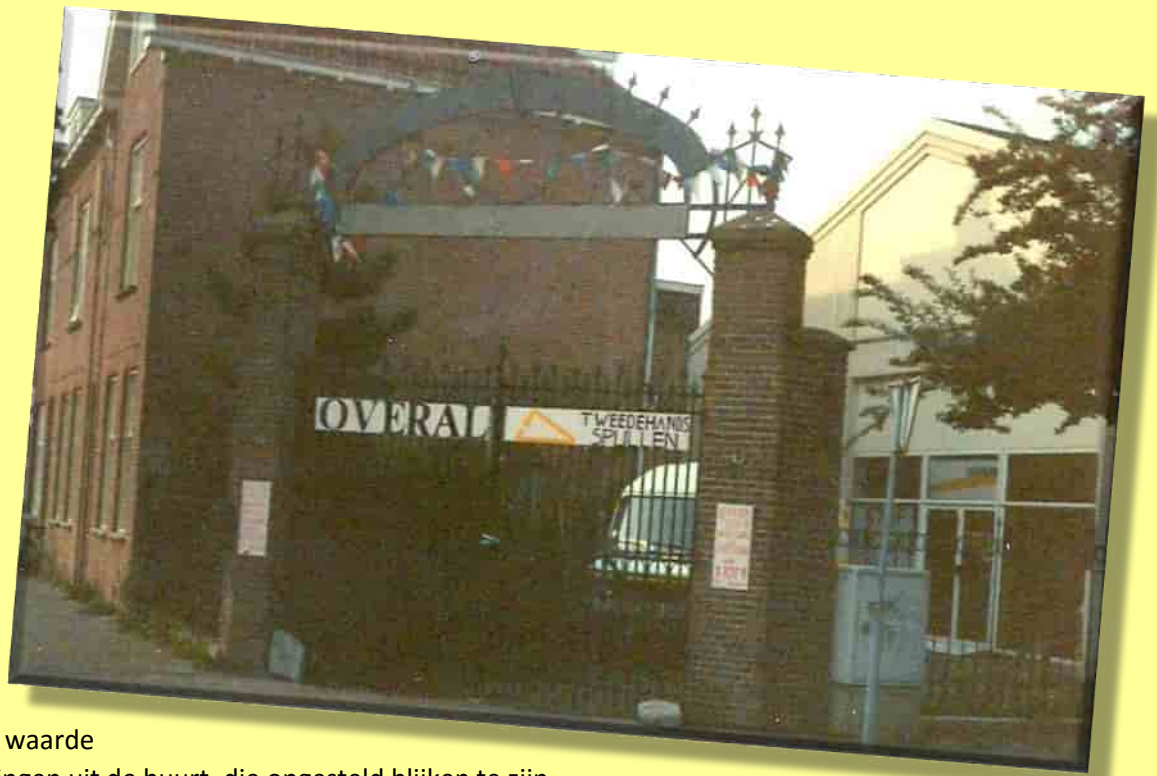
aan de verklaringen uit de buurt, die opgesteld blijken te zijn

door een advocaat met eigen belangen. De provincie krijgt een veeg als blijkt dat zij al voor het te-
kenen van de vergoedingsovereenkomst wist van de vermeende voorkennis die Overall zou hebben
maar verzuimde dit aan ons te melden. De rechter vindt dit onbehoorlijk en oordeelt dat de provincie
moet schikken. Overall zorgt voor een tweede hypotheek van tweeënhalve ton en een gemeentega-
rantie van nog eens twee ton. In januari '93 komt die garantie er. De verwachting is dat Overall de hy-
potheek wel rond krijgt en schat dat de nieuwbouw in maart kan beginnen. Al met al een vertraging
van zes maanden. Schade voor Overall: een ton aan gederfde inkomsten en extra uitgaven op de
Weurtseweg.

Kreatief met kurk

De sanering, inmiddels een feit, bood ook nieuwe kansen. We moesten nadenken over nieuwbouw.
Met de toegekende schadevergoeding konden we een (erg) simpel standaard bedrijfspand neerzet-
ten, maar dat paste niet goed bij de uitgangspunten van Overall. Het woonhuis stond nog overeind
maar dat had zich intussen losgezongen van de stichting en zou uiteindelijk in 1994 als woonvereni-
ging Edelweiss (genoemd naar de voormalige wasserij) verder gaan. Jammer maar het geld van de
(latere) verkoop van het woonhuis zou goed van pas komen bij de nieuwbouw.

Terwijl er nog geen uitsluitsel was of het ministerie haar zaak zou staken werd al er driftig nagedacht
over de bouw van een revolutionair en bovenal milieuvriendelijk pand. Overall stond in de vijfde ver-
snelling. Speelde op drie velden tegelijkertijd. Misschien zelfs wel meer. Een speciaal gevormd bouw-
groepje verdiepte zich in de materie en sprak met destijds deskundige organisaties zoals de Kleine
Aarde en de Vereniging voor Integrale en Biologische Architectuur. Overall koos uiteindelijk voor de
architecten Tjeerd Deelstra en Jan Nijland van het International Institute for the Urban Environment
en ging met hun schetsontwerpen te rade bij aannemer Piet Witteman van het BBC, Biologisch Bouw
Collectief. Het ontwerp was schitterend, rond, hout, ruim, lekker ruikend, innovatief voor de jaren
negentig en licht. Bovendien werd er gewerkt met innovatieve materialen. Oud papier in de muren,
schelpen in de vloer, hout, en planten op het dak. Vooral vernieuwbare of recyclebare materialen.
Beton werd alleen gebruikt om de spanten te stutten en voor een funderingsrooster. Het hout kwam
uit productiebossen uit noord en midden Europa waar de hoeveelheid hakhout was afgestemd op de
hoeveelheid nieuwe aanplant. Alleen het hout voor het frame kwam uit Canada waar het speciaal

voor skelet-
bouw werd gemaakt en met was behandeld tegen vocht. De boogvorm zorgde ervoor dat de krachten goed over het dak verdeeld werden wat materiaal bespaarde. Het zorgde ook voor minder oppervlak dat aan de buitenlucht blootstond en dat scheelde stookkosten. Om kosten te besparen en vanwege brandveiligheidseisen werd bij het interieur voor gipsplaten gekozen. Verder: holle baksteen waar gedeeltelijk warmteleidingen doorheen lopen die voor stralingswarmte zorgen voor een aangenaam binnenklimaat en veel lagere stookkosten. Kurk als isolatie onder het dakfolie en daarbovenop sedum, een vetplantensoort, lichter dan een grasdak en beter bestand tegen weerswisselingen. Het hield ook regenwater langer vast en wat er vanaf liep werd in verzamelputten opgevangen en langzaam aan de bodem afgegeven. Pas als het echt hoosde liep er wat in het riool. En bovenop kwam de uitkijktoren die ook dienst deed als ventilatiekanaal bij hitte met de ramen open. Vervuiling werd vernieuwing werd verfraaiing. Ondertus-

sen trok het tijdelijke pand aan de Weurtseweg zelfs meer klanten dan onze oude plek. Mogelijk door de gunstige ligging, de gezellige rommelmarktuitstraling omdat alles gelijkvloers is maar het kon ook liggen aan alle media-aandacht die het hele gedoe met zich meebracht. Elk nadeel heb zijn voordeel zou onze bekendste voetballer ooit hierover hebben opgemerkt.

Clean brushes after painting

Maart '93 begint dan eindelijk de nieuwbouw. Overal doet een fors deel zelf maar krijgt ook hulp van mensen die via de vrijwilligerscentrale bijspringen. Mario, een Italiaan (onbekend of ie ook loodgieter was) komt zelfs elke week. In de zomer wordt het nog internationaler als een werkkamp van de VIA (Vrijwilligers in Actie) twee weken haar intrek neemt. Deze organisatie zet zich op veel plaatsen in om aan projecten te werken waar zij en haar vrijwilligers uit vele landen belang aan hechten. Een mengelmoes van mensen uit Baskenland, Turkije, Spanje, Italië, Frankrijk, Zweden, Nederland en een net getrouwd stel uit Polen gaan snoeihard aan de gang onder leiding van Wiebe uit Den Haag en onder de vleugels van Overallers Matt en Mark. Het is toevallig net Vierdaagse zodat er ook na het werk genoeg gratis vertier in de stad is. Overal staan bordjes in het Engels opgesteld met werkinstructies: Clean brushes after painting & Wet paint. Als eind augustus dan eindelijk de deuren van onze nieuwe trots open kunnen is het werk nog maar een kwartier af. Op 4 september viert Overal met een spetterende receptie en een knallend feest de wederopstanding en is de vreugde compleet. Vanuit het koepeltje wordt een regen aan ballonnen over het toegestroomde publiek neergestort. Vergeten is de herrie, het gestress, de enkele nacht dat er door werd gewerkt, de tegenslagen zoals het dak dat er af waaide en de eindeloze kurkplaten die er op moesten, de vakantie van de houtfabriek toen er niet genoeg vloerdelen geleverd waren en het composttoilet dat niet door de deur paste. Onthouden worden de grapjes en de goede samenwerking, ook met het BBC die altijd klaar hebben gestaan met raad en daad tijdens het hele bouwproces.

Het andere proces

Op de achtergrond blijft toch de zorg hangen dat provincie en ministerie gaan procederen. Ondanks het feit dat de rechter hen al in 1992 op de vingers had getikt voor het verzuim Overal in te lichten van zaken die ze al wisten toen het pand al was gesloopt, bestond er nog steeds een klein risico dat het hiermee niet rond was. Toch had Overal vertrouwen op een goede afloop. We beschikten over een goede advocaat en sterke argumenten. Zo hadden we de vervuiling zelf aangekaart in 1984. Met voorkennis zou je zoiets wel uit je hoofd laten. Het ministerie van Vrom had natuurlijk weinig zin om alle kosten te moeten ophoesten. Die waren niet gering en bedroegen bovenop de sanering van 4,8 miljoen ook nog eens de kosten die ze aan de provincie moesten compenseren om daarmee Overal te compenseren. Nog eens 6,5 ton. Lekkerkerk was natuurlijk al geen feest geweest voor de staat en zo bleek er wel meer onfris in de Nederlandse bodem te zitten. Talloze vuilnisbelten moesten worden afgegraven. Op 31 maart '94 kon onze advocaat J. Schoorlemmer echter via de Gelderlander "triomfantelijk" melden dat een strafzaak tegen Overal van de baan was omdat het ministerie het licht had gezien: er was geen sprake van voorkennis, niet bij Overal en niet bij de vorige eigenaar. Een hele zorg minder, maar daarmee was de kous nog niet af. Door het te laat uitbetalen van de schadevergoeding had Overal extra kosten gemaakt en imagoschade opgelopen. En die centen wilden we terugzien om daar later weer wat moois mee te kunnen doen.

Milieu? Ik kom uit een uitstekend milieu!

Er moet in deze tijd nogal wat energie bij Overal zijn losgemaakt. Zo kwam er nog een taakgroep bij: de milieugroep. Doel: kijken naar de eigen duurzaamheid en bewustwording realiseren bij de Nijmegenaren. Naast de al redelijk ambitieuze taakgroepen publiciteit en projecten ontstond dit initiatief natuurlijk uit alle energie die vrijkwam als je wordt uitgedaagd door machtige instituten zoals de overheid. Maar ook uit de initiatieven die er in de jaren negentig overal ontstonden als reactie op hoe wij rentmeesterschap afleggen over het beheren van onze planeet. Met dit nieuwe pand stond er een

statement. Iedereen wilde ons bezoeken ineens. Scholieren, studenten, Eigen-

wijs kwam langs, zelfs internationale architecten. Hoewel de publiciteitsgroep vooral bezig was geweest met uitleggen hoe het allemaal zat, de projectengroep onverminderd doorging met geld verdelen over de armere delen van de wereld en ondertussen een discussie hield over het concentreren van de fondsen op één gebied in plaats van over de hele wereld, iedereen regelmatig een kwast en hamer vasthield, ook nog spullen ophaalde, uitzocht en verkocht, theaterkleding verhuurde en herstellde en de Schutsboom tijdelijk uit de running was door al het afgegraaf in de achtertuin, bleven er maar ideeën komen. Dat ging natuurlijk niet. Sommige zaken moesten gewoonweg even worden geparkeerd. Ook omdat wisseling van de wacht iets is wat tijd kost. Vanaf nu heette de niet meevergaderende vrijwilliger "vaste hulpkracht". En daar kwamen er meer van. Dat moest ook wel wilde je al deze initiatieven uitvoeren.

Paars is het nieuwe rood

Er deed zich nog een ander fenomeen voor. De naam? Melkert. Ad Melkert. Gemachtigd u aan het werk te zetten voor een vergoeding redelijk boven bijstandsniveau maar wel zonder pensioensopbouw en en alle andere plussen die een gewone baan toen nog bood. In Nijmegen werd Melkert vertegenwoordigd door stichting Uitzicht. De gemeente vroeg Overal of we betaalde krachten wilden inzetten. Overal kon zich nog prima redden met vrijwilligers. Nee bedankt dus. Later bleek deze onverwachte overvloed die we kennen als economische groei toch nog een

gezet moest worden bleek Overal kwetsbaar. De vrijwilligers kwamen uit andere hoeken. Overal werd ouder maar niet direct saaier. WAO'ers werden interessanter, Wajong diende zich aan, nieuwe Nederlanders, asielzoekers, mensen met een licht strafblad, tijdelijk gesjeesde studenten, ex geflipten, stagiaires, mensen met een verslavingsprobleempje, kortom een bont gezelschap. Maar dat was even bijzaak. Overal was vooral blij met haar nieuwe moderne milieuvriendelijke pand en de club die dit voor elkaar bokste met hulp van veel vrienden kon wel een douw hebben. Alle media-aandacht rondom de vuile grondaaffaire had Overal bovendien nog sterker op de kaart gezet. Dit bonte gezelschap maakte het nodig een beperking in de vergadersterkte door te voeren. Er waren ineens veel Overallers met een verschillende inzet. Vergaderingen met veel mensen waarvan sommigen slechts beperkt betrokken waren bij het geheel was niet handig. Het criterium werd nu dat je vast meevergaderde als je minstens vier

aardige partij te gaan meezingen. Het was niet iedereen's droom om oud te worden bij Overal. En ook als ie dat wel was gaf de overheid daar almaar minder gelegenheid voor. Van belastingcenten aan de wereld werken mocht alleen vanuit een tariefgroep die boven bijstandsniveau lag. De Sociale dienst sneed in je vlees als je tegenspartelde. Kortingen tot honderd procent kwamen voor en waren alleen met heel gemotiveerde bezwaarschriften terug te draaien. Nu de nering naar de tering

dagdelen werkte met uitzondering van twee medewerkers die er maar twee deden maar wel hele belangrijke. 18 deelnemers in de vergadering werd als bovengrens gesteld om het werkbaar te houden. Begrijpelijk, maar tevens het begin van wegen wie licht of zwaar genoeg was om erin te zitten. Iets wat niet altijd makkelijk was met een personeelsbestand dat voortdurend fluctueerde.

De vaste hulpen waren een uitkomst. Zij zorgden in elk geval dat veel dagdelen niet meer verdeeld hoefden worden op een vergadering en maken het rooster overzichtelijker. Ondertussen zorgde Overal gelukkig goed voor teamverbindende activiteiten. (al bleek tijdens een weekendje waterpret met de Noorderzon dat het team niet genoeg verbonden was om op 12 mei 1994 tegenstand te bieden aan het superieure voetbalteam van café de Plak. Overal ging eraan met een 9-1 nederlaag). Een groot feest op 18 juni, de gebruikelijke frivoliteiten bij het afscheid van collegae en het kerstbacchanaal in café de Bijstand hielden het Overalteam echter bij elkaar.

Overal maakte zich ook sterk voor andere vrijwilligers: dat blijkt onder andere uit het protest dat zij dit jaar organiseerde tegen het ITB (Intensieve Traject Begeleiding) plan.

De overheid vond dit een manier om langdurig werkelozen te begeleiden naar de arbeidsmarkt, maar voor vrijwilligersorganisaties zoals Overal en anderen was het een klap in het gezicht en een regelrechte bedreiging voor het vinden van medewerkers. De kritiek hierop, die ook werd gedeeld door werklozencentrum Unitas, was dat er geen sprake was van enige vrije keuze. De Soos selecteerde niet op behoefte. Dus als je belangstelling zou hebben liep je de kans wellicht mis en als je tevreden was met je status mocht je toch even komen uitleggen waarom je deze kans liet passeren. De destijds verantwoordelijke wethouder Hompe benadrukte dat hij vrijwilligerswerk hoog achtte maar dat betaald werk voorop stond. Overal en ook veel andere organisaties namen positie in. Een uitkering was geen vetpot maar voorzag je wel van een soort basisinkomen en een zekere vrijheid om je op eigen wijze zinvol in te zetten. Ook toen al zag Overal dat economische groei alleen een heilloze weg is. Overal diende een petitie in die werd ondertekend door 27 organisaties in Nijmegen maar het mocht niet baten. Alles stierf in de schoonheid van het idee.

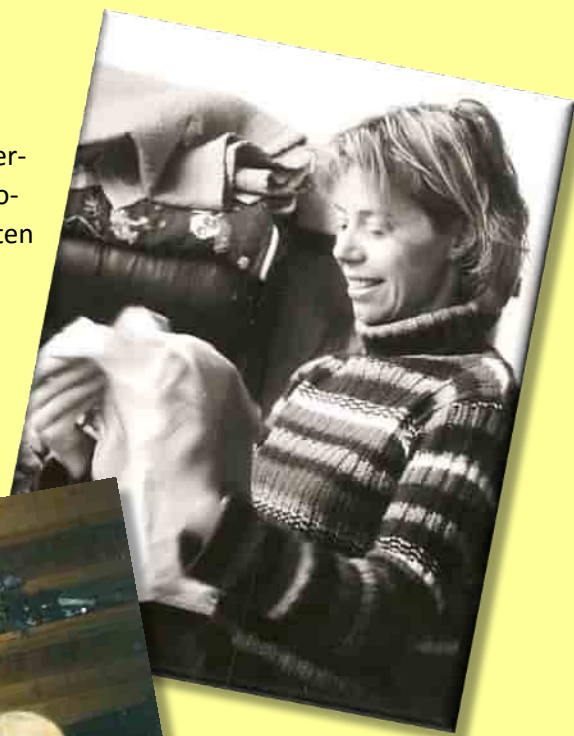
Binnen Overal werden ook zaken aangepakt of aangepast. Na de bouw werd er flink geruimd, gespit, gesnoeid, geplant en gewied om het terrein weer op een echte tuin te laten lijken. De projectengroep had hard gewerkt aan de nieuwe criterialijst voor

aanvragen. Uit de discussie om de ondersteuning te specialiseren werden voorlopig de landen Mali en Eritrea als kandidaat-landen naar voren geschoven. Aan de projectgroep was de schone taak aan contacten te gaan werken.

Op aandringen van de milieugroep ontstond een nieuwe afdeling: Materialen en Onderdelen, kortweg M&O. Slopen van onverkoopbare spullen en in stukjes verkopen was een milieuvriendelijk alternatief voor weggooien. Het begon bescheiden in een stuk van de werkplaats met een uurtje per verkoop en lage prijzen.

Onder klus-

sers
werd dit al
snel een be-
grip en dat
zou zo blij-

ven. Er
bleek nog steeds een grote
toeloop op het nieuwe pand en het voorlichtingsgroepje liet een diaserie met geluid maken waarin je het pand in vijftien minuten van de grond af aan zag ontstaan. Handig bij de vele excursies die via Het Milieu-educatief Centrum en de Stichting

Onderwijs en
Milieu bij ons
werden aan-
gevraagd.

Deel 3: De Roaring Twenties

In het jubileumjaar 1995 daalde het aantal Overallers dat zich echt wilde verbinden weer. Gelukkig konden de doelstellingen gewaarborgd worden en steeg ook de projectondersteuning. Op andere

terreinen zoals bijvoorbeeld in de mi-lieugroep werd niet veel daadkracht aan de man gebracht. Ook in specia-lisatieland Eritrea konden we maar weinig ingangen vinden. Wel wer-den steeds vaker contacten uitge-nodigd om wat over ondersteunde projecten te vertellen wat als aan-vulling op de evaluaties motiverend werkte. Dit gaf ook de vergadering een inhoudsvollere invulling al ble-ven ze onverminderd lang. Tevens speelde de discussie of Overal on-derdeel zou willen worden van het Verband. Een soort unie van stich-tingen en alternatieve bedrijfjes die ernaar streefde economisch zelfstandig van overheidssubsidi-es te worden en binnen een al-ternatieve economie te opere-ren. Overal was er niet één, twee, drie uit wat de voordelen hiervan zouden zijn. Overal gaf opnieuw een knalfeest, mede-werkers gehuld in bizarre kos-tuums van de theaterverhuur, een steeds succesvollere afde-ling waar de collectie uitzonder-lijke kleding almaar toenam en zelfs uitgedund moest worden. Voor de klanten was er een Fancy Fair met oud Hollandse spelletjes, levensliederen, mooie spullen verkoop, clowns, schminken, servies gooien en een spookhuis waar geen kind in durfde en daarna werd alles swift omgebouwd tot feestzaal waar tot in de kleine uurtjes geswingd werd op (niet al teveel) housemu-ziek. Ook dit keer was Overal schatplichtig aan haar goede

Ondersteuning in natura: zo goed als geld?

Ondersteuning kan behalve in geld ook worden gegeven in de vorm van materialen. Dit doen we vooral in de buurt. Het hele jaar door worden bijvoorbeeld slaapzakken en dekens voor daklozen apart gehouden. Ook mensen in de crisisopvang of in begeleide woonvormen kunnen bij ons tot een x-bedrag gratis terecht. Deze vormen van hulp gaan altijd samen met een organisatie die dit voor hen regelt of het de mensen wie het betreft laat regelen onder hun toezicht. Dat kan ook niet anders want anders zouden we er een soort inlichtingendienst op na moeten houden om iedereen door te lichten. De kleding die overblijft gaat via een partnerorganisatie naar projecten in Gambia waar het vooral in preventie, voorlichting, gezondheidszorg en hygiëne wordt gestoken.

In het verleden werkten we graag samen met de lokale afdeling van Gered Gereedschap, een organisatie die afgedankt gereedschap in containers naar de derde wereld verscheepte nadat deze eerst waren opgeknapt en bruikbaar waren gemaakt. Helaas is de Nijmeegse afdeling van deze organisatie al weer enkele jaren geleden ter ziele gegaan en verkopen we oud gereedschap nu gewoon zelf.

Vanaf de Karregas repareerde Overal zelf fietsen. Die gingen soms op transport naar Afrika. In de loop der jaren startte de fietsreparatie steeds moeilijker op. Dit gebeurde omdat reparatie tijdrovend en precies werk is waar maar een enkeling zin in had.

Veel fietsen en onderdelen stellen we tegenwoordig beschikbaar aan stichting Gast die ze opknapt en zacht geprijsd onder haar aanhang verkoopt maar ook aan Nijmegenaren. Zij bieden daarbij ook fietscursussen aan want niet in elke samenleving zit fietsen zo in het bloed als bij de Nederlander of bij de Chinees. Zo zijn er ook fietsen naar Heumensoord gegaan waar nu het grootste vluchtelingenkamp in Nederland is opgericht. Hier ging ook kleding en speelgoed heen.

relaties die met vele helpende handen de werklast aanzienlijk wisten te verlichten. Tevens toch een domper dat jaar toen na een kort ziekbed elektronica-medewerker Edie overleed. Deze zestiger liep altijd over van de energie en was zeer geïnteresseerd in de ideeën van de jongere garde die dan ook hoopte dertig jaar later over dezelfde energie te kunnen beschikken die Edie aan de dag legde. De lege plek achter zijn werktafel bleef nog lang zeer doen. Een kleine twintig jaar later zou zijn kleindochter bij Overal komen werken.

Assepoetser/sters

Het leek een doorsnee jaar te worden. Stijgende bezoekersaantallen, nog meer spullen, het voortdurende zoek naar voldoende geschikt personeel, regelingen, themavergaderingen, projectbespre-

kingen, zaken die nog op afronding wachten, etc... Om maar eerst eens met de toenemende stroom goederen te beginnen: goed spul in de kraakwagen van de DAR gooien deed teveel pijn en we waren daarom ook blij met de loods die de DAR inmiddels had opengesteld waar we veel moois nog heel-huids konden afleveren. De echte minima konden daar tegen bodemprijzen of zelfs gratis het nodige verwerven waarmee dit in feite de eerste weggeefwinkel van Nijmegen was. Verder konden we concrete afspraken met ze maken over een vaste afwikkeling van afvalstromen waar in het verleden nogal eens een misverstand over bestond. Chemisch afval, glas en papier werden gegarandeerd en zonder kosten door de Dar meegenomen of konden we kosteloos brengen. We besloten ook zelf om iets aan de toestroom te doen door enkele randgemeenten niet meer te bedienen. Dat loste natuurlijk niks op maar we moesten de toestroom enigszins beperken. Veel mensen belden ons van buiten Nijmegen omdat ze veel moesten betalen om van hun grofvuil af te komen en wij waren een goedkoop alternatief. Nijmegen was vanaf nu wel zo'n beetje genoeg om de winkel te vullen. Niet leuk, wel nodig.

Op projectgebied was er de nodige dynamiek. In Nijmegen boekten we samen met wat andere Nijmeegse clubs succes met de Singelkoerier. Dit voorkwam dat er extra bomen aan de Singels neer moesten t.b.v. meer geparkeerd blik. Op buitenlands vlak kwam er steeds vaker directe informatie binnen via contactpersonen uit ons eigen land dan wel via autochtone bezoekers die hier waren om hun zaak te bepleiten. Zo hoorden we van landbezettingen in Brazilië door kleine boeren, vakbondsactiviteiten in Bangladesh (ook nog in het nieuws bij wat toen Twee Vandaag was, nu Eén), gingen onze (geiten)haren overeind bij een bezoek van een mekkerende mevrouw uit Rwanda nadat we daar een geitenfokkerij ondersteund hadden. Dit omdat bleek dat zij in feite de zelfbenoemde directrice was van dit project. Oeps, een verkeerde inschatting onzerzijds dus want onze criteria stellen het belang van de groep (bevolking) voorop en niet die van de

vertegenwoordigster alleen. Maar ja, kun je een land en haar cultuur alleen op afstand kennen met een westers gekleurde bril? In twee andere evaluaties hadden we toevallig verslag van eigen volk: in 1994 ondersteunde Overal een voorlichting van de mijnwerkersbond Cepromin in Bolivia die de gevolgen van de mijnbouw op het milieu ter plaatse aan de kaak stelden en bezochten Mieke en Mark de

mijn om met eigen ogen te zien hoe mijnbouw roofbouw kan zijn. Menig Overaller uit die tijd zal zich nog de foto's herinneren die lijken op voor en na de makeover. Vlekkeloos als je de mijn ingaat en bekleet als je eruit komt. Spreek er maar een Limburgse kompel op aan. Yuk Sie en Luna, net nieuw bij Overal gingen naar West Afrika en kregen een dossier mee van een project in Ghana dat niet werd vertrouwd door de Buitenlandse projectengroep en dat bleek bij terugkomst geheel terecht te zijn geweest. Sterker nog, zij ontdekten dat er in Ghana een levendige handel bestond in het bedriegen van kleine fondsen. Kortom, waardevolle inzichten voor onze hardwerkende projecteurs. Met de opgedane kennis kon er beter gespeurd worden. Eritrea was ondertussen nog het beloofde land voor projectondersteuning vanuit de Buitenlandgroep. Nadat daar eindelijk een veelbelovende ingang leek te zijn gevonden stopte de correspondentie. Hiermee leek de specialisatie in één regio op sterven na dood. Ondertussen lag daar ook nog die niet afgemaakte discussie van vorig jaar. Het Verband, dat verbond van op eigen leest geschoeide kleine clubjes die samen een vuist zouden maken tegen de grote jongens in de maatschappij. Met een eigen financier: het Anna Maria Fonds. Maar Overal zag dit verband niet. Dus besloot het met twee vertegenwoordigers op verkenning te gaan in de Maalstroom, een overleg dat inzicht zou kunnen verschaffen in de meerwaarde van deze beweging. Ondertussen maakte Overal ook, zoals gebruikelijk, nog tijd vrij voor educatie, (Marion en Wil gaven een cursus computeren aan het voornamelijk digitale personeelsbestand van Overal) en verstrooiing. De bogen kunnen niet altijd op spanning staan. Behalve die van het pand zelf maar die spanning zou getest gaan worden dit jaar. Hout blijft immers lang werken. Eerst werd er eens lekker een weekend Terschelling tegenaan gegooid waarbij sommige heldhaftige types een zee van maar zes graden warm bestormden. We gingen heen en weer in de oude touringcar van Stg. Eigengereid bestuurd door onze eigen Kees. Later dat jaar wonnen we een

voetbalwedstrijd tegen café de Bijstand met als prijs een fust bier daar te nuttigen. Dat mislukte omdat organisator L. (ex- Bijstand, dan Overal) dat verzuimde door te geven aan de rest van zijn team.

Maar...

Overall had zich tot dan toe altijd open opgesteld naar buiten en zich niet afgeschermd. Het had ook

nooit reden zich anders op te stellen. Maar nu bleek het open karakter van Overall te open. In dit geval ging het er om dat er nooit een omheining om het terrein was aangelegd. God, Allah, ,Odin of welk opperwezen dan ook. Wat was het schrikken. In de nacht van 13 op 14 oktober 1996 sloegen de vlammen door het dak. Opgetrommelde Overallers stonden met afschuw, ongeloof en machteloosheid te kijken naar het inferno waarin het pand in tellen veranderde. De hoeveelheid water die de brandweer kan oppompen kan niet voorkomen dat er een ravage achterblijft die zijn weerga niet kent. Gelukkig bleef het woonhuis ongedeerd. Bij de aangebroken nieuwe dag stromen de tranen overvloedig. Tweederde van het pand was naar de knoppen. Er bleek brand te zijn gesticht in de papiercontainer die onder het afdak stond. Jaren werk vernietigd. Waar Overall mee worstelde op dat moment werd bevroren. Alle neuzen gingen één kant op en roken dezelfde brandlucht. Na van de schok bekomen te zijn ging alle energie naar het nu. Kijken wat er te redden valt, vooral van het archief en de administratie. Bij Drankhandel Reintjes aan de overkant, waar we elke

maand insloegen voor onze apres werkborrel, mochten we de natte archiefpapieren boven de kratten, fusten en dozen drank aan lange waslijnen ophangen. Intussen stroomden de steunbetuigingen binnen samen met helpende handen van alle kanten, gonsde het in de regionale media weer van de aandacht

en blijken we gelukkig goed verzekerd te zijn. Twee maanden later zat Overal op de Molenweg in het gebouw van de voormalige potterie Oud Delft en hervatte het haar werkzaamheden terwijl het pand herbouwd werd. We gaven in die tijd ook tweemaal een "Brandbrief" uit om iedereen op de hoogte te houden. De oplage was blijkbaar te klein of er zat een steek los bij bepaalde mensen want ondanks de duidelijk aangebrachte waarschuwingen dat het onveilig was het afgebrande pand te betreden én de aanwezigheid van bouwvallers en klussende Overallers waren er toch mensen die het presteerden om op de Bredestraat binnen te lopen omdat ze dat nou eenmaal gewend waren. Hun verweer: Ja, maar ik heb vandaag een tafel/televisie/ bankstel nodig!

Stroop maar weer op die mouwen want we gaan herbouwen.

Nu Overal weer op koers was moest er ook worden nagedacht over het gebruik van het pand in aanbouw. Wilden we alles precies zo terug als eerst? Waren er dingen die we juist nu anders zouden kunnen doen? Zo ja, wat? Ja dus. Theaterkleding zou niet terug komen. Niet omdat het geen succes was maar er was kortweg niks meer om te verhuren, al-

les was verbrand en de personele bezetting was al laag. Het zou jaren duren voor dit weer op peil was. Ook het persen van kleding werd opgeschort. Restkleding kon ook anders worden gerecycled en er was inmiddels twijfel of het wel zo goed was al die tweedehandskleding naar verweg te sturen want dat betekende ook dat de productie van eigen kleding daar afnam en dat betekende banenverlies. De ruimte van theaterverhuur werd gebruikt om elektronica meer ruimte te geven. Ook zij waren zwaar getroffen door de brand en alles kwijt maar vonden op de Molenweg een nieuwe klus. De elektriciteit was er zo onveilig dat herbedrading beslist nodig was om niet weer het risico op brand te lopen. Op het nieuwe dak zouden zonnepanelen worden geplaatst. Lichtpuntje: hoewel de publiciteitsgroep nu weer bleef steken in de rol van persvoorlichter, leverde één van haar initiatieven voorafgaand aan de brand nog wel wat mooie bijeffecten op: een eerdere campagne om via een vitrine bij het Open Huis meer vrijwilligers te werven bleek vrij vruchteloos. De publiciteit rondom de brand en het tentoonstellen van een gesmolten toetsenbord uit die brand leverden ons maar liefst vier goede vrijwilligers op. As kan heel groen worden.

Het verhaal van de twee panden

Het is niet voor het eerst dat Overal haar energie verdeelt over twee plaatsen. Op de Molenweg doet veel denken aan de Koningsstraat - koud, stoffig, lek - maar wel stromend water, goede sanitaire voorzieningen, een woonhuis waar we wat medewerkers in kwijt kunnen en een geweldig ruime kantine waar het spel Jenga (we missen de geur van hout blijkbaar) vaak met veel enthousiasme na het werk wordt gespeeld en je uitstekend kunt feesten. Er is een extra loods waar makkelijk voor een maand grofvuil in past en waar we ook zaken kunnen opslaan die we in het nieuwe pand nodig hebben. Maar er is ook een lift from hell die één van onze medewerksters bijna haar benen kost. Die wordt permanent buiten gebruik gesteld waardoor we verzekerd zijn van een strakke buik en sterke schouders door extra traplopen. Gelukkig is de trap breed. Het tocht er verschrikkelijk. De CV wordt diesel gestookt en we betalen aan het eind van de rit 5000 gulden aan stookkosten. Tien truien aan maakt werken niet handiger.

In januari begint het BBC aan de herbouw op de Bredestraat. Onze bouwgroep heeft dan al verbeteringsvoorstellen gedaan. Op de plek van de voormalige theaterverhuur gaan kledingsorteren en elektronica voortaan bij elkaar, M&O krijgt haar eigen ruimte boven kleine spullen, de werkplaats wordt gehalveerd waardoor Grote Spullen enkele meters kan uitbreiden, de trap naar het koepeltje wordt handiger aangelegd zodat hier ook een paar meter wordt gewonnen en op het dak komen naast zonnepanelen aan de voorkant ook ramen aan de donkere achterkant. Intussen loopt de winkel als een trein op de Molenweg, spelen de Overalse kinderen er lekker verstoppertje en bereikt het pand op de Bredestraat al na anderhalve maand haar hoogste punt. Ook aan de binnenverlichting is gedacht. Om die vijfduizend piek van de stookkosten op de Molenweg weer terug te verdienen zijn we soms nog zuiniger dan Zeeuws meisje.

Op de Molenweg wordt ondertussen niet verzuimd om met een knipoog zaken aan de orde te stellen. Zo worden we op een avond na de vergadering ineens verrast door een medewerkster die wordt aangetroffen in de struiken naast het pand. In kennelijke staat. Op subtiele wijze wordt ons uitgelegd dat het prima is om te borrelen maar dat hier ook grenzen aan zitten. De boodschap wordt begrepen maar kan niet voorkomen dat het laat wordt die avond. Bewustwording hoort ook thuis bij Overal, bewusteloosheid is minder te verantwoorden. Op de Bredestraat staat het leven niet stil. Onze nieuwe voordeur wordt op 5 juni in gebeukt met een steigerpaal en er wordt brand gesticht. Het lijkt op een vuurtje van hangjeugd en het valt verder mee maar het is wel een schok. Enkele Overallers besluiten tijdelijk de wacht te houden in het pand. Daarna huren we een bewaker in. Er volgen nog

buitenlampen, alarm-installatie en tot slot een hekwerk rond het hele erf. Schertsend wordt opgemerkt dat alleen een stuk geschut nog ontbreekt in de koepel. Op uitnodiging van de stichting stedenband Nijmegen - Massaya werkt de Nicaraguaanse kunstenaar Marvin Campos aan een muurschildering in ons pand.

In collagevorm worden daar een aantal beelden uit door Overal gesteunde projecten ver-
eeuwigd. Nu de zomer

en de vakantietijd naderen wordt het toch wel stressen om alles af te krijgen. Maar with a little help from our friends is de verhuizing snel gepept en kunnen de afdelingen ingericht worden. Tegelijkertijd legt stichting Stroomwerk uit Deventer 14 zonnepanelen op het dak waardoor we door het mooie weer al meteen groene stroom aan het net gaan leveren. In de vakantie klust een klein aantal Overallers door en gestaag vordert het werk. Al maken de tropendagen dit niet altijd gemakkelijk. De feestelijke opening nadert en op het laatst worden de feesttaken nog even verdeeld waarna een zinderende feestdag in september de bekroning vormt op maanden hard werk.

Van één naar tig projecten

It starts small but it grows big. Menig onderneming likt zich de vingers af bij dit vooruitzicht. Bij Overal lijkt dit op meerdere fronten juist boven haar hoofd te groeien. Is er in het begin nog sprake van een vrijwel gelijke verdeling van projectengeld over binnen en buitenland, vanaf 1991 verschuift die balans drastisch. De verklaring hiervoor ligt voor het oprapen.

Het evenwicht in de verdeling van binnen en buitenland heeft alles te maken met de manier waarop Overal in de wereld staat tot dan toe. Alles komt van dichtbij, via via. Mond tot mond, uit het eigen netwerk, persoonlijke verzoeken. Deze invloed zal altijd van belang blijven maar er komt wat bij.

Tot 1991 zijn de uitgaven voor projecten in binnen en buitenland bijna gelijk. Hoewel het geld dat de grens over gaat meestal een paar meier meer is.

In 1990 echter wordt Overal ook in het fondsenboek van alle donerende organisaties van Nederland vermeld. In '91 leidt dit tot een record aantal aanvragen. En daar zitten een aantal hele goede bij die ook met ongekende bedragen worden ondersteund. De ondersteuning verviervoudigt tot boven de ton (guldens dan nog).

Overal is voor een groot deel van haar financiële verplichtingen ontlast die kwamen aanwaaien bij de aankoop van de Bredestraat. De meeste ontvangers van geleend geld zijn gecompenseerd volgens afspraak en het eigen vermogen loopt zodanig op dat er sprake is van oppotting. Slapend kapitaal.

Er wordt een taskforce projectondersteuning opgezet. In Overaltermen projectengroep genoemd. Deze club zal als filter voor de vergadering dienen en gericht met voorstellen naar deze vergadering gaan. Dit om diezelfde vergadering te ontlasten want aanvragen zijn niet de enige groeifactor bij Overal. Ook de bron van inkomsten, hergebruik, loopt de spuigaten uit en het aanbod is fenomenaal. Wat te doen met al dat geld, al die spullen, al die ideeën, en zoveel te doen met zoveel geld en zo weinig mensen?

Succes heeft een prijs. Overal is vanaf nu definitief bezig het collectief op te splitsen in kleinere eenheden om het grote geheel in afdelingen te kunnen bekijken. Maar helemaal nieuw is dit niet. Er zijn immers eerder initiatieven die hier geworteld waren op eigen voet verder gegaan. Overal is geen en zal ook nooit een multinational zijn en moet zo nu en dan haar zoons en dochters kansen geven zelfstandig verder te gaan. Het wordt tijd voor een familiereunie. Komen er weer mooie en soms ook pijnlijke verhalen uit de kast.

Discontinuïteit?

Hoewel veel vrijwilligers bleven totdat het grote werk geklaard was stapten na dit karwei veel vaste Overallers op. Ook andere vrijwilligersorganisaties hadden te maken met dit probleem. Over de redenen werd wel gespeculeerd maar liever paktten we de koe bij de horens. Voor het eerst creëerde Overal een viertal plekken voor Melkertbanen en nog meer part-time plaatsen. Hieraan ging wel een lange discussie vooraf want nu was Overal niet louter meer een vrijwilligersorganisatie. We wisten niet of dit statusverschil hinder zou opleveren. Er werd besloten met meer gespecialiseerde subgroepen verder te gaan. Met een grotere mate van zelfbeschikking maar nog wel gecoördineerd door de algemene vergadering. Daarnaast kwamen er berichten over de komst van een nieuw, grootschalig kringloopbedrijf. De gemeente Nijmegen wilde graag een grotere hoeveelheid van het grofvuil voor de kraak behoeden en benaderde hiervoor de Stichting Kringloopbedrijven Nederland. Haar Nijmeegse vestiging opereert thans onder de naam "het Goed." Overal juichte uiteraard meer hergebruik toe maar was niet geheel gerust op de toezegging van zowel gemeente als het Goed dat dit voor onze werkwijze en het voortbestaan van ons en andere kringloopwinkels geen gevolgen zou hebben. De volledigheid dienende moet wel gezegd worden dat deze kans eerst aan Overal geboden werd maar wij zagen voor uitbreiding geen mogelijkheid. Een andere verandering vond dichterbij huis plaats. De Kaardebol splitste zich af van de Schutsboom

en richtte zich vanaf nu exclusief op de soortentuin en het educatieve aspect. De Schutsboom bleef zich hoofdzakelijk richten op het kweken van inheemse planten. En natuurlijk kwam er weer veel belangstelling voor ons pand en de manieren waarop we dat gebruiken. Zo kwam de Kleine Aarde op bezoek en gingen wij later naar hen om nog wat te leren over duurzame energie en waterbesparing. Ook hielden we een rondleiding voor enkele Duitse en Engelse samenwerkingsverbanden die ook erg gecharmeerd van ons waren. Ondanks het drukke jaar had Overal toch weer kans gezien zich hier en daar te manifesteren zoals op de rommelmarkt van de Rafter, de alternatieve 1 meiviering, de introductiemarkt, de open dag op het AZC en de Niet-winkeldag. Ontspanning was er in de vorm van een gratis bezoek aan de schouwburg in Oss op uitnodiging van de directrice die vaste klant was bij ons en gingen we op fietsvakantie in het natte Renkumse bos.

De nieuwe bestendigheid

Weer gesetteld aan de Bredestraat keerde de rust terug. Het werd tijd eens naar onszelf te gaan kijken en of de nieuwe structuur de lading dekte. Door het jaar heen werden daartoe zes bezinningsdagen gehouden die "het wiel van Overal" in het licht zouden houden. Zo heette onze nieuwe structuur al snel in de wandelgangen. Je kon het ook spinnenweb noemen met aan elke spaak een subgroep. Die weer onderverdeeld waren in afdelingen (de verkoop en faciliterend werk) en de taakgroepen (kerngroep, publiciteit, projecten, milieu, onderhoud en tuin). De eerste Melkerts waren een feit en zouden 32 uur per week gaan werken. T.o.v. de oude vaste vrijwilliger, die geacht werd daarvan de helft aanwezig te zijn, een verdubbeling. Melkerts zaten verder de algemene vergadering bij die nu Kerngroep heette. Intussen wisselde het parttime personeelsbestand voortdurend waardoor het soms een drukte van komen en gaan werd. Kerngroepers zaten in één of meer subgroepen en waren zo de verbindingsofficieren van de stichting geworden. Om de communicatie open en duidelijk te houden werden overal lijsten opgehangen en verslagen van gemaakt. Dit had wel tot gevolg dat Overal almaar bureaucratischer werd - maar goed dat zij elk stuk papier aan twee kanten gebruikten behalve op het toilet -. Op vergaderingen zaten de leden van de kerngroep nu stevast met losse papiertjes van parttimers in de handen bij het roosteren en puzzelden zij met behulp van veelvuldig telefoneren en schuiven met werktijden wekelijks het rooster vol. Als klap op de vuurpijl werd de kwartaalavond geïntroduceerd waarop het ouderwets druk en gezellig was. En dat bleek geen overbodige luxe want op die eerste avond hoorde je mensen druk aan elkaar vragen wie dat onbekende gezicht drie stoelen verder was. Nog voor alles goed en wel besproken was werd de bijeenkomst onderbroken door een presentatie van een "Duits onderzoeksburo" dat onze werkwijze had doorgelicht. Deze ludieke tussendoor act was een mooie proeve van hoe deze bijeenkomsten sfeerverhogend konden

werken. Nadat iedereen had mogen bijpraten volgde een soort feestje zodat het tweede doel, elkaar beter leren kennen, gesmeerd van start kon gaan. Dat de leden van de kerngroep

hierbij nog een veer in de reet gestoken werd door enkele parttime-teletubbies maakte het alleen maar leuker.

Een andere opvallende verandering dat jaar was de oprichting van een aparte “Buitenlandse Projectgroep”. Dit zou de kerngroep ontlasten en de kwaliteit moeten bevorderen. Nieuw was het netwerken met andere fondsen en het uitwisselen van ideeën. De projectgroep werd al snel uitgebreid om alles goed te kunnen verwerken en evalueren. Met de installatie van internet en email dit jaar was tevens de verwachting dat de communicatie en informatievoorziening verbeterd en versneld zouden kunnen worden. De binnenlandse projecten bleven nog een tijd bij de kerngroep. Op milieugebied werd geconstateerd dat we erop vooruit gingen met de innovaties. Met de nieuwe verlichting en de energiezuinige voorzieningen haalden we een besparing van 20% en de zonnepanelen leverden 15% van de behoefte. Even dreigde de DAR roet in het eten te gaan gooien met bedrijfstarieven die gelijk moesten gaan lopen met die van de burger om van afval af te komen. Na wat gelobby ging dit weer van tafel hoewel we een vast bedrag moesten gaan betalen. Er werd druk heen en weer gepraat met de DAR maar afvalstromen konden steeds beter gescheiden worden aangeboden. Dat de tarieven voor burgers stegen had wel even tot gevolg dat er meer rotzooi voor de poort van Overal werd gedumpt maar dat veranderde gelukkig ook weer snel. Een andere opsteker was dat na 5 jaar eindelijk een eind kwam aan het procederen met de overheid en de rechter de Provincie opdroeg alsnog met de achtergebleven schadevergoeding over de brug te komen. Aangezien Overal deze verliezen al met hard werken had opgevangen leek het ons een mooie uitdaging hier een mooie bestemming voor te vinden in het laatste jaar van dit millennium.

Digi-taalplek?

Terwijl Overal voortdurend probeerde het tempo bij te benen kondigde zich het nieuwe millennium aan. Wereldwijd ontstond er speculatie over digitale rampspoed als de computerklok niet zou verspringen. Het ging zelfs zover dat er werd aangeraden voorraden in te slaan en extra drinkwater in emmers te tappen mocht het misgaan. Het bleek paniekvoetbal maar het toonde wel aan hoe erg we afhankelijk waren geworden van steeds maar meer megabytes. Er waren ook hoopvollere ontwikkelingen die erg bij onze doelstellingen aansloten. De leiders van de wereld stelden onder de vlag van de VN millenniumdoelen op. Minder honger, schoon drinkwater voor iedereen, toegang tot onderwijs, gezondheidszorg voor iedereen etc...Het was een mooi streven maar voorlopig zou het onze projectondersteuning nog niet overbodig maken. En opnieuw een oorlog. Na de Joegoslavië-crisis en de eerste Golfoorlog die de jaren negentig hadden getekend, meende Rusland nu in Tsjetsjenië te moeten gaan huishouden.

Zilver

Terwijl enkele jaren daarvoor Overal de aantallen vergadelaars nog beperkte, bleven er nu steeds minder mensen over die mee wilden praten en beslissen. Bovendien rezen er vragen over het democratisch gehalte. Kon iedereen nog wel zijn ei kwijt nu steeds meer door een kleine kern werd voorgedrukt? Hoe stond het met de bevoegdheden van de subgroepen en hoe gingen we om met de belangen van het individu t.o.v. de groep? Er werd een voorzichtig begin gemaakt met een commissie die hierop ging studeren.

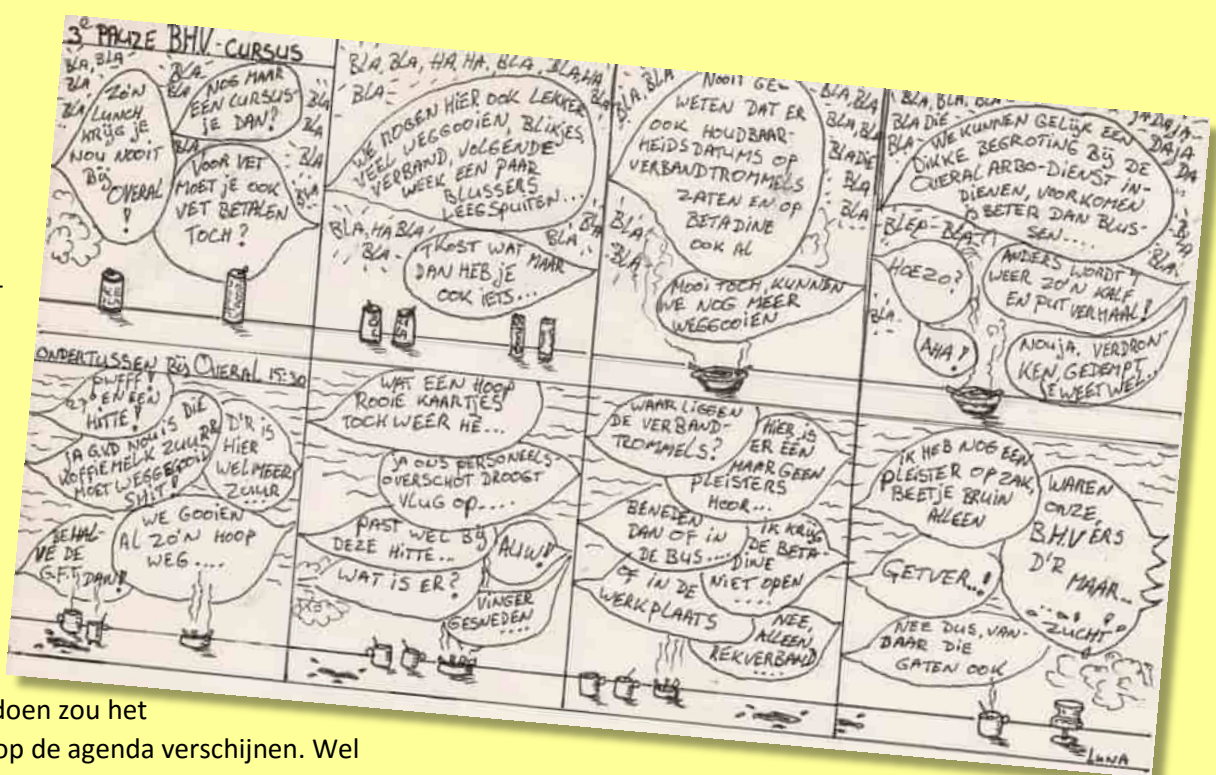
Een andere kwestie die als nijpend werd ervaren was het toenemende ruimtegebrek binnen Overal. Op last van de net opgerichte interne Arbodienst moest er veiliger gewerkt kunnen worden. Geen spullen in de looppaden, geen stapels van vier hoog en alle uitgangen van het slot tijdens werktijden. We gingen kritischer ophalen en aannemen om minder spullen in het pand te krijgen en creëerden opslag in het schuurtje. Verder werd besloten achter aan het pand vier meter aan te bouwen. Iets dat nooit is uitgevoerd. Dit jaar werd ook duidelijk dat onze voormalige kwekerij de Schutsboom er

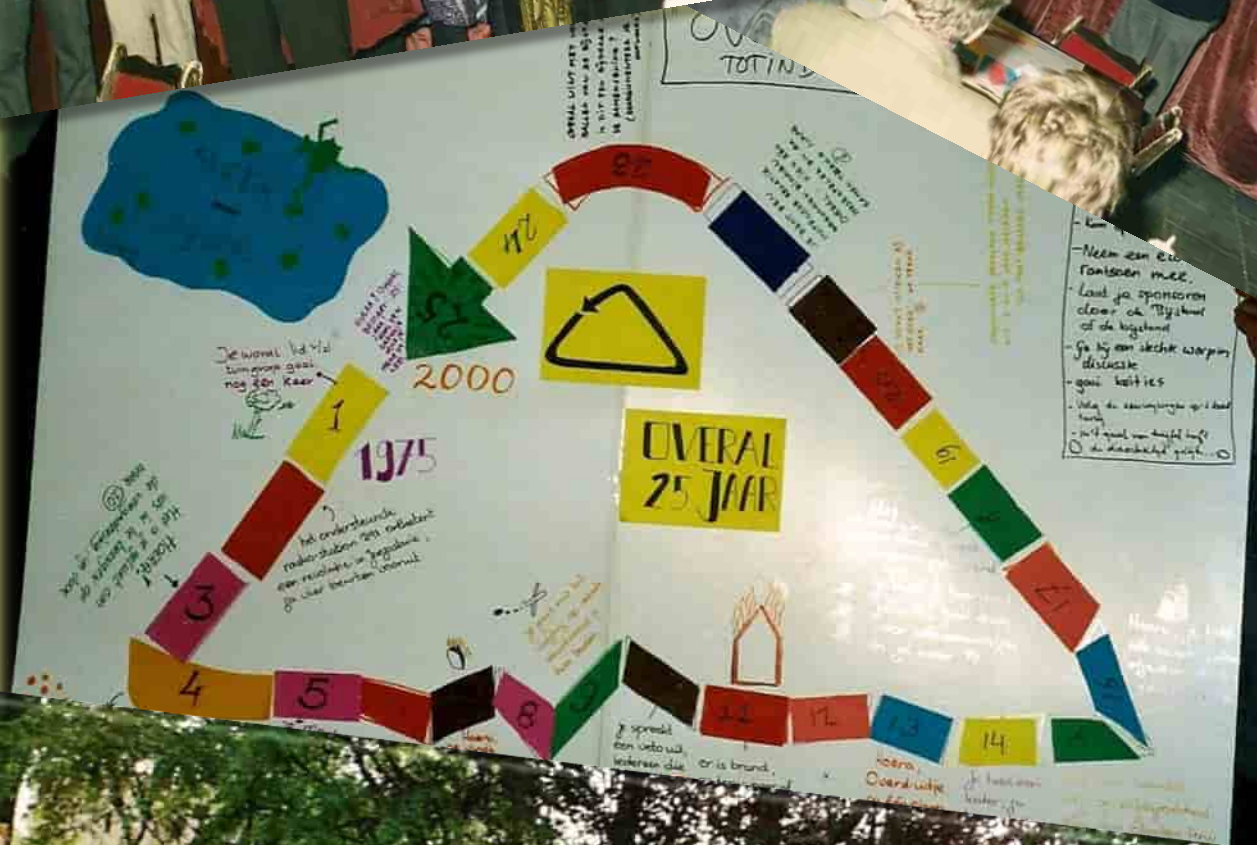
het bijtje bij neer moest leggen. Tuin-vrouw Petra kon er niet van rondkomen en de liefde lonkte in het Westen des lands. Wat we met de tuin gingen doen zou het

jaar daarop op de agenda verschijnen. Wel

werd de afdeling M&O opgepimpt met een echte balie en voorgesorteerde bakken waardoor onze klussende klanten het almaar beter kregen. Bij de boeken was de grootste zorg of oudere kinderen nog wel lezen en viel de revival van vinyl op. Grote spullen had een primeur met de verkoop van de eerste CFK-vrije vriezer en kleine spullen kreeg wat meer ruimte bij het uitzoeken doordat er rommel in het schuurtje werd gestald. De kledinggroep zat ook niet stil. Onze restkleding kwam onder hoede van Islamic Relief die het ter beschikking stelde aan slachtoffers van oorlog en natuurrampen. Met het geld dat Overal van de provincie als schadevergoeding had gekregen werd "Overal te Gast" opgericht. Dit om iets te kunnen betekenen voor het grote aantal uitgeprocedeerden in en om Nijmegen na het aanscherpen van de asielregels. Overal was dit jaar succesvol in het leggen van contacten met andere organisaties. Er waren uitwisselingen met SOS-Rommelmarkt uit Den Bosch, het Overal van daar, Bona Baana verkocht twee keer spullen bij ons voor hun projecten in Afrika, met de Keilbout scherpten we de lijst aan van gereedschappen gewild in het buitenland en we praatten vaak met het Goed en Basta hoe el-

kaar aan te vullen. Nieuw: we namen de eerste WIW'ers van buiten Overal aan. Specifiek voor publiciteits- en projectenwerk. Verder besloten we toch niet toe te treden tot het Maalstroom Verband (zie eerder) en bezochten we fonds Zwart Zaad in Utrecht op hun elf jarig bestaan en nodigden we ze terloops uit voor een activiteit in onze feestweek. Want er kwam ook nog een bijzonder jubileum aan. Vijfentwintig jaar alweer! Zilver. Dat moest iets speciaals worden. Er zou maar liefst gedurende een hele week van alles op Overal georganiseerd worden. (lees hiervoor het originele verhaal uit 2000).

Deel 4: de nieuwe tijd

In het dramatische jaar 2001 waarin the Twin Towers razend naar beneden kwamen, de Afghaanse bevolking de klappen kreeg en Volkert van der G het nodig vond om Fortuin om te leggen kenmerkte het jaar van Overal zich in startende en sneuvelende initiatieven. Om de betrokkenheid en de inspraakmogelijkheden van alle mensen te waarborgen werd de kwartaalavond omgevormd tot medewerkersraad. Concreet: de kerngroep werd coördinatiegroep met daarin een vertegenwoordiging van alle subgroepen. Verder werd een aparte personeelsgroep opgericht (die dat jaar gelijk een til-training organiseerde om vooral rugblessures te voorkomen). Ook zou er een nieuw bestuur aan moeten treden dat knopen zou kunnen doorhakken daar waar Overal vast dreigde te lopen. Om meer ruchtbaarheid te geven aan de lijn van de besluiten binnen Overal begon de publiciteitsgroep met een personeelsblad. Daarin was ook plaats voor maatschappelijke ontwikkelingen, commentaar, interviews en projectbeschrijvingen. In het succesvolle stripje "Wandelgangen" werden situaties in Overal en de wereld op de hak genomen. In de wandelgangen heette dit blad al snel "het krantje": het zou tien jaar bestaan. De nieuwe stichting Overal te Gast (zie eerder) was een feit en begon te overleggen met derden over de beste manier om "onze ton" te besteden aan het illegalenvraagstuk. Nieuw was ook de oprichting van een Binnenlandse projectengroep. De milieugroep van Overal leidde echter een kwijnend bestaan. Van alle voetbalpartijtjes die we al vijf jaar tegen de Bijstand speelden was dit de laatste nu zij nog maar één speler konden leveren maar bowlen leek nu onze nieuwe bedrijfssport te worden. Van onze nieuwe WIW-ers moesten we al snel weer afscheid nemen maar we kregen wel een flinke hoop jeugdige aanwas erbij waarvan sommigen uit Arnhem. Nou ja jeugdig; de opvallendste was Willem. Deze spontane straatveger uit het nabij gelegen verzorgingshuis "Sonnehaert" veegde zichzelf de tuin in en ons vrijwilligersbestand binnen. Zeventigers waren ook toen al heel kwiek. Het was ook de tijd van de etherfrequentieverleningen waardoor veel piraten hun biezen zouden moeten pakken. Dit lot was ook Radio Rataplan beschoren en Overal bracht de laatste restjes uit hun historische zendkelder aan de Pontanusstraat naar de stort. We waren gelukkig nog wel vaker in staat anderen te helpen vaak samen met stg. Basta. Zo hielpen we Bona Baana op de Paasmarkt in de Refter en het Afrikafestival in het nieuwe Thiemepark in Bottendaal. In september hadden we een downdag. De Twin Towers stonden in de fik en op de afdeling M&O keek men samen met Ali (die nota bene uit Afghanistan kwam) op een draagbaar TV-tje naar de vreselijke beelden. We vroegen ons af wanneer en of het mogelijk zou zijn de wereld met elkaar ter delen zonder moord en brand.

En..werkt het?

Bracht de reorganisatie intussen wat die zou moeten brengen? Omschakelen kostte tijd. De coördinatiegroep en de personeelsgroep worstelden met hun rol en waar welke beslissingen thuishoorden. Ook de subgroepen moesten hun draai nog vinden. Bijvoorbeeld hoeveel ze mochten investeren om de afdeling te verbeteren en wat wel en niet via de coördinatiegroep moest. Maar we hadden ter correctie natuurlijk de medewerkersraad, die vanwege herziene statuten, haar naam zag wijzigen in stichtingsraad. Deze vergaderingen kregen wel een steeds vollere agenda wat weer om een zakelijkere overlegstijl vroeg. Dat ging dan weer ten koste van de lolligere dingen. Kortom de jas zat nog niet als gegoten. Mogelijk zou enig verstelwerk onvermijdelijk zijn maar in hoofdlijnen leek dit een blijvertje.

Overal was inmiddels met twaalf gesubsidieerde arbeidsplaatsen sterker dan ooit afhankelijk van de welwillendheid van de overheid. Behalve dat we nog aan het wennen waren aan de euro schrokken we van de plannen die Den Haag opperde om hier een eind aan te maken. De gemeente Nijmegen besloot alvast tot bevrozing van nieuwe gegadigden. Ook wilden ze vanaf 2004 organisaties die mensen via Wijkwerk inleenden (wat het geval was bij enkele van onze medewerkers) hiervoor niet meer

compenseren. Dat zou dan weer grote gevolgen kunnen hebben voor onze projectondersteuning waardoor Overal Overal niet meer zou zijn. We deden daarom mee aan een landelijk protest tegen deze plannen en sloten ons landelijk aan bij Keer het Tij eveneens gericht tegen een aantal kwalijke Haagse plannen. Onze aanwezigheid bij een wat ontspannender protest tegen de aanleg van de Betuwelijn viel in het water door overvloedige regenval. In onze winkel verkochten we uit protest op niet Winkeldag gebakken lucht en hielden we een verkoop ter ondersteuning van Bona Baana. Dat beviel zo goed dat we dat vaker wilden doen.

Ander goed nieuws: de provincie verklaarde onze grond schoon genoeg om er weer groenten op te verbouwen. Nu we zoveel ruimte braak hadden liggen vatte dit idee voorzichtig post. Om teveel woeker en opschot tegen te gaan bivakkeerden er dat jaar twee pony's in de tuin. Die misten hun kudde zoveel dat ze er telkens vandoor gingen. Helaas. Een ander geval van bivakkeren deed zich eerst in de caravan voor en daarna in de koepel waar we één van onze medewerkers tijdelijk onderdak boden totdat ie weer woonruimte had. Een secundaire arbeidsvoorwaarde noem je dat. Oh ja. En burgemeester ter Horst kwam heel even langs. Volkomen nuchter en op de fiets bij een rondje wijk. Na drie minuten en een goedkeurende knik werd het volgende stop.

Afscheid van een Icoon

Zomer 2002 bereikt ons een bericht dat we al enige tijd vreesden: **Frans Mooren** is op 47-jarige leeftijd aan een ernstige ziekte overleden. Frans was een van de drijvende krachten van Stichting Overal, met name ten tijde van de verhuizing en verbouwing aan de Bredestraat, en initiatiefnemer van vele kleinschalige projecten in de omgeving. Zijn dood kwam niet onverwacht, maar toch is het een schok en we beseffen dat we voorgoed afscheid moeten nemen van één van de meest bezielende medewerkers die Overal in haar geschiedenis heeft gekend. Zo herinneren we ons nog goed hoe Frans, met de van hem bekende doortastendheid en enthousiaste uitstraling, een grote bijdrage leverde aan de activiteiten rondom het 25-jarig jubileum van Overal. Deze en andere herinneringen zullen ons nog lang bijblijven.

Sprinklerinstallatie

In 2003 domineerden vier thema's het jaar. Het uitvoeren van de nieuwe structuur en de gevolgen daarvan, gesubsidieerde arbeid, gebreken aan het pand en veiligheid. Om met het laatste te beginnen: ten gevolge van de dramatische nieuwjaarsbrand in Volendam werden in heel Nederland de veiligheidseisen aangescherpt en de controles verhoogd. Zo bleken ook wij aan de eisen niet te voldoen en ging een groot deel van de inspanningen zitten in het oplossen van die problemen om een gebruiksvergunning van de brandweer te bemachtigen. Ketels werden gekeurd, blussers vervangen, doorgangen verruimd, huisregels aangescherpt, chemisch goed apart opgeslagen, extra ruimte gecreëerd door het slopen van het niet werkende composttoilet en de verhuizing van de Kaardebol naar de caravan en noodverlichting gerepareerd. We stelden een veiligheidsgroep in om de regie te voeren. Ook aan het pand moest het één en ander gebeuren. Onze spontane sprinklerinstallatie zorgde voor overlast en schade. Aan de voorzijde werd met aluminiumstrips het lekken gestopt. Op het dak bleek één laag folie niet aangelegd te zijn en was bij de herbouw het folie dat er wel lag geperforeerd met schroeven. Het dak kreeg een lekkende band behandeling.

Ook onderlinge relaties waren aan onderhoud toe en in een speciale vergadering werd hier aandacht aan besteed. Zulke vergaderingen waren er ook voor het verduidelijken van het functioneren van bepaalde beleidsorganen op Overal. Een hindernis hierbij was wel dat op stichtingsraadvergaderingen lang niet altijd genoeg leden aanwezig waren om tot een geldig besluit te kunnen komen. De bevoegdheden van de coördinatiegroep werden uitgebreid om te voorkomen dat belangrijke beslissingen zich maar bleven ophopen. Ook werd medewerkers de gelegenheid geboden als gastspreker op deze vergadering aanwezig te zijn om hier een klankbord te vinden. Hoewel gesubsidieerde arbeid had bijgedragen aan de continuïteit van Overal vormde zij hier ook een bedreiging voor. Dit kwam deels door verlopen zoals ouderschaps- en studieverlof. Die golden ook voor vrijwilligers. Maar als teveel mensen tegelijk op verlof waren zorgde dit voor meer werkdruk bij de rest en versterkte de

roep om beperkende maatregelen uit onvrede. Deze spiraal was maar moeilijk te doorbreken. Overal nam dat jaar een principebesluit om nooit aan loonvorming te gaan doen en richtte een continuïteitsgroep op om te bezien hoe Overal zich zou kunnen handhaven mocht het betaalde personeel ooit wegvallen. Veel mensen gingen 's avonds aan de gang om alle activiteiten nog enigszins te kunnen rondbreien. De gezellige zaken op Overal beperkten zich hierdoor meer richting borreltijd of op vastgelegde momenten die daarmee aan spontaniteit inboetten. Toch werd er tussendoor nog tijd gevonden om iemand in de bloemetjes te zetten en Marly dacht altijd aan je verjaardag of was ergens anders attent op. Wat dan wel weer meeviel: de gemeente verleende Overal de A-status. Dat betekende dat we geen inleenvergoedingen hoefden te betalen.

Uit Stapje

Overal werkte op aandringen van het bestuur verder aan het in gang zetten van de uitkomsten van het crisisberaad van het jaar ervoor. Ook werd de winkel op allerlei afdelingen gepimpt met nieuwe stellingen en een veiligere indeling. Moderne noodverlichting en markering van uitgangen kwamen er ook alsmede een ontruimingsplan voor klanten en medewerkers. Twee medewerkers volgden een derde

BHV-cursus en een nam de rol van preventiemedewerker op zich waarmee de veiligheidsdriehoek compleet was. Omdat de Bredestraat in het licht van de aanleg van Park West met meer dan de helft versmald werd legden we voor het pand een rotonde aan om sneller spullen te kunnen aannemen en

vervangen we de rolpoort die de achtertuin afschermdde door een andere zodat ie de deur van het sorteerhok vrij liet. Ook drongen we aan op meer parkeergelegenheid voor het pand en kregen iets meer voor elkaar dan de gemeente van plan was te aan te leggen. Verder bleek dat we wel erg royaal met geld hadden gestrooid en werden er voor het eerst bezuinigingsplannen uitgewerkt. Eerste bezuiniging; geen extra goederenlift naast de zijdeur. Had ons een jaar vergaderen gekost en een hoop gesleep met spullen. Voortaan zouden we ook met begrotingen gaan werken. Ook voor het eerst: geen gezamenlijk uitstapje, geen weekend weg met de club! Om het toch nog enigszins luchtig te houden hielden we wel een gezellige zomer en kerstborrel en een spelletjesavond waar de vonken vanaf spatten. Jammer alleen dat door het hete weer op het zomerfeest de preisoep verzuurde toen er onweer in de lucht hing. Daardoor zagen we wel dat er veel uitspoeling op het dak was en zou er toch weer gerepareerd moeten worden. Nu de tijden zo digitaal als de ratten waren was op personeelsgebied vooral behoefte aan computerreperateurs

want die dingen werden om de ha-verklap vervangen. He-laas voor ons ver-viel de WIW re-geling waardoor we twee goede mensen kwijtraak-ten maar kregen een part-time ID-er terug. De gemeente deelde ons te-vens mede dat er verder niets ver-anderde. Nog een Novum: er mocht niet meer geroookt worden in het pand. Jammer voor de stinkerds, fijn voor de frisse types. Werd het nog brandvei-liger. Pro-jectondersteuning maakte dit jaar een uitzondering vanwege de verwoestende gevolgen van de

Meisje spreekt op bijeenkomst over kindermishandeling

de hoogte brengen van vrouwen van hun rechten in de politiek en in hun gezin. Maar ook helpt Karunalaya bij het voeren van rechtszaken, het tegengaan van kindert huwelijken en het opzetten van kleine coöperatieve bedrijven.

Vrouwen met eigen rijstveld

Het project draait drie jaar, met 2011 als laatste jaar. In dat laatste jaar gaat een aantal van de opgeleide vrouwen meedoen aan de verkiezingen tot leiders in hun sloppenwijk. Tot nu toe waren de mannen altijd de zelfbenoemde leiders. Maar ze maakten hun rol niet echt waar. De vrouwen hebben nu gereedschap in handen om dat wel te doen.

Protestbijeenkomst: afkwalen van recht op informatie

Kijken naar stadhuis over kindert huwelijken

Overall Heeft de afgelopen drie jaar dit succesvolle project met telkens 10.000 euro ondersteund, via Nijmeegse stichting Amaidhi.

Women Power: De kracht van vrouwen in Chennai

In de sloppenwijken van de Indiase miljoenenstad Chennai (Madras) leren vrouwen en meisjes uit vissersfamilies om zelf de touwtjes in handen te nemen.

Daarvoor is de Indiase organisatie Karunalaya verantwoordelijk. Karunalaya werkt door het vormen van vrouwen-groepen en het op

Tsunami op tweede kerstdag. Normaal deden we nooit mee aan noodhulp maar dit keer wel. We gaven 1500, euro aan noodhulp maar niet via giro 555. Later zouden we de gevolgen van deze ramp meer in onze stijl aanpakken met een project in een vissersplaats in India met onze projectpartner Amaidhi.

Een kalende dertiger?

Met geldzorgen een feestje geven in een krakkemikkig pand waarvan het dak steeds meer begint te lijken op de schedel van een kalende dertiger met jicht en een lekkende blaas. Hoe doe je dat? Om met het geld te beginnen: met de begroting van het jubileumjaar 2005 zou Overal 25.000,- euro tekort komen. Na twee extra vergaderingen werd 15.000,- gevonden. Vooral projectondersteuning was de pisang. Best wel een pijnpunt. Ook allerlei nieuwbouwplannen zoals een uitbreiding van de sorteerruimte kleine spullen in combinatie met aanneme/kantoor gingen eraan. Ook de eigen medewerkers leverden een fors deel van hun voordeel in bij het kopen van spullen uit de winkel. Verder liepen de plannen uiteen van online gaan verkopen tot het verkopen van een stuk tuin om de balans positief te laten doorslaan. En toen bleek ook de staat van het pand om te huilen. Huilen deden we niet en er werd terstond, jawel, een groepje opgericht om de problemen te inventariseren en vooral met bovengenoemde uitbreiding aan de gang gaan. Er werd een rapport voor de architect geschreven waarin alles gedetailleerd uit de doeken werd gedaan. Later meer hierover.

Op de werkvloer en dan vooral de zaterdag verkoop was de situatie soms zo krap dat de serviceverlening van Overal gevaar liep. Zo ging de M&O regelmatig op slot. Dit werd zo nu en dan creatief opgelost met inzet van vrienden, kennissen en familie maar een structurelere oplossing was gewenster. Je werkt tenslotte graag met al bekende collega's en elke keer een nieuw persoon voelt toch wat ongemakkelijk. Dit bleek o.a. uit het tevredenheidsonderzoek dat vertrekkend Overaller Kees uitvoerde als onderdeel van zijn studie P&O. Daaruit bleek dat Overallers over alles op dat moment tevredener waren dan de gemiddelde Nederlander behalve over de organisatiegraad en (sommige) collega's. Dit was ook het bestuur opgevallen en zij adviseerde een nauwere samenwerking tussen coördinatie- en personeelsgroep en sneller werk te maken van het huishoudelijk reglement. Regels werden te vaak naar eigen inzicht geïnterpreteerd en dat leidde tot onenigheid. Het bestuur wisselde dat jaar voor het eerst sinds haar aanstelling van samenstelling en had heel even de gewenste sterkte van vijf leden waarvan twee extern. Helaas duurde dit maar één bijeenkomst. Gewenste sterkte was ook een punt in de coördinatiegroep en eigenlijk overal. De feestcommissie spande de kroon door twee keer te ontploffen en het leek erop dat er weer een traditie van Overal geofferd zou worden. Dat pikte de redactie van het Krantje niet en met hulp van vrienden en bekenden knalden zij eigenhandig een feest in elkaar ondanks de beperkingen die de stichtingsraad haar oplegde. Zo moest het feest kostendekkend zijn. Dit werd opgelost door voor het eerst in Overals dertig jarige bestaan geld voor consumpties te vragen en gratis licht en geluid te regelen via een vriend van een vrijwilliger. Die was overigens nog druk bezig toen het feest al begonnen was maar het werd toch weer een gedenkwaardige avond. Minder druk dan voorgaande edities maar wel intiemer. De voetjes gingen van de vloer met DJ's Nonja & Colette, Luna en Marge Simpson (Elbert, die ondanks dat hij op dat moment in de clinch lag met Overal wegens een arbeidsconflict toch sportief genoeg was om zijn kleurrijke bijdrage te leveren). Wel jammer dat maar de helft van de stereo werkte.

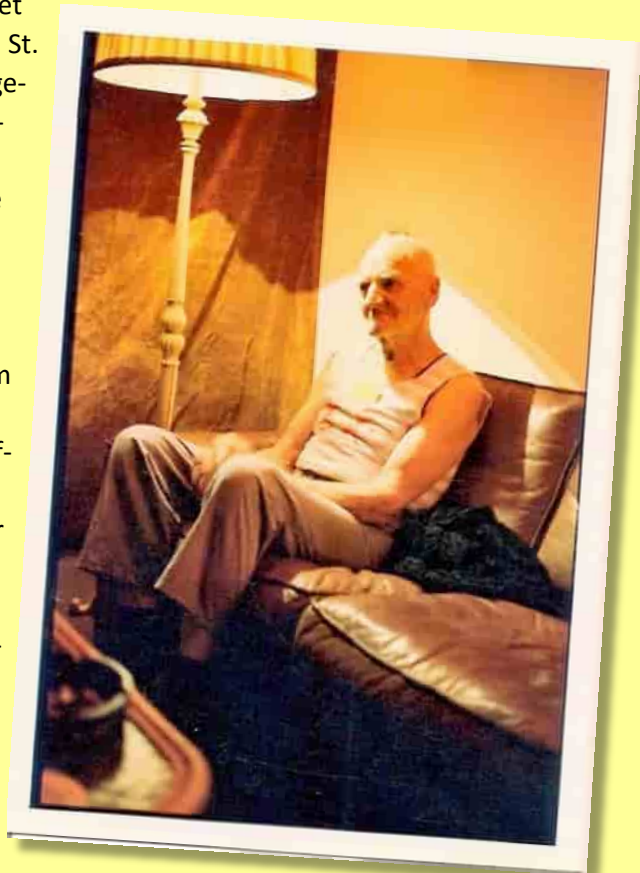

Liquidatie

In november 2005 werd Nederland en Nijmegen in het bijzonder geconfronteerd met de schokkende moord op de luis in de pels van de Nederlandse rechtsstaat Louis Seveke. Deze mensenrechtenactivist, publicist en juridisch adviseur van onder andere de kraakbeweging en vluchtelingen werd met twee schoten gevelde toen hij naar huis liep na een vergadering in café de Klinker. Hij had geen schijn

van kans. Het zou ruim een jaar duren voordat de dader gepakt zou worden. Het betrof hier een wraakactie van een gefrustreerde, criminele ex-kraker die, mede door de principiële houding van Louis, een geldbedrag had misgelopen dat de eigenaar destijds aan de krakers had geboden om te vertrekken uit zijn vastgoed. In dit geval kwam de kogel niet van links maar van achteren. Louis werd in optocht van de St. Stevenskerk naar zijn laatste rustplaats op de Daalseweg gedragen. Daarbij waren van heinde en verre mensen toegestroomd om hem de laatste eer te bewijzen. De stoet was meer dan twee kilometer lang en op de Oranjesingel zette de politie het verkeer stil om passage te verlenen. Louis wordt nog elk jaar herdacht.

Minder schokkend maar even verdrietig dat jaar was ook de dood van onze eigen immer vegende knuffelopa Willem Ferron. Willem grapte altijd met Mokums accent en had een humeur dat niet stuk te krijgen was. Hij vond onze koffie altijd lekkerder dan die van Sonnehaert en volgens zijn dochters hebben de laatste jaren van zijn leven die hij hier actief was veel bijgedragen aan zijn levensvreugde. Nou Willem, dat was wederzijds. Willem stierf op 79 jarige leeftijd aan nierfalen en we hebben de tent een dag dichtgegooid om met zijn heel velen aanwezig te zijn bij de afscheidsdienst in het bescheiden kapelletje van het verzorgingshuis.

Een infuus graag!

Vreemd genoeg verdwenen de geldzorgen langzaam maar door gebrek aan een ander goed: mensen. Er werd gewoonweg geen geld uitgegeven aan buitenlandse projecten omdat er onvoldoende behandelaars waren. De personeelsgroep was gereduceerd tot personeelsindividue, publiciteit was er nauwelijks, de coördinatiegroep liep leeg en de stichtingsraad kwam niet aan besluitvorming toe door dat het percentage stemgerechtigden ondermaats was. Ook bleef de zaterdag verkoop structureel onderbezet en werd hier bij werving van nieuwe vrijwilligers specifiek op geselecteerd. Uitgaven aan het pand werden niet gedaan omdat nog uitgezocht werd of er nog claims konden worden ingediend tegen aannemer en onderaannemers.

Daar komen de schutters

Hulp kwam er ook. Intern namen mensen nog een taak erbij. Via de vrijwilligerscentrale kregen we gratis hulp van de Sesamacademie, een organisatie van oud bestuurders uit het bedrijfsleven die clubs zoals de onze doorlichten en met een verbeteringsvoorstellen kwamen. De personeelsgroep

kreeg versterking van een stagiair van HAN bedrijfsopleidingen. Die begon meteen met het opschoonen van de archieven en het in kaart brengen van de hoeveelheid werk. Ook trad oud- Overalster Yvonne hier aan die dit met de stagiair aan de hand nam. Verder onderzochten we of we ons personeelsbeleid konden onderbrengen bij Wijkwerk. Dan zou ons betaald arsenaal voortaan administratief vanuit hen bij ons gedetacheerd kunnen worden. Deze optie was helaas te prijzig en nam ons relatief weinig werk uit handen. Even werd er gespeeld met de gedachte een betaald kader aan te stellen dat zich op al deze kwesties zou moeten richten maar dit was in strijd met het arbeidskostenbeleid. De aanbevelingen van de werkcoach van de Sesamacademie behelsden een ruimer mandaat zoals dat van de stichtingsraad voor de coördinatiegroep. Dat hield in dat zij haar plannen twee keer per jaar aan de Stichtingsraad moest voorleggen die na goedkeuring dit mandaat telkens met een half jaar zou verlengen. Daarnaast zou een subgroepenoverleg verlichting moeten brengen op de werkvloer. In dit overleg kon bijvoorbeeld besproken worden wat wel of niet verkocht, het gebruik van ruimtes en faciliteiten en het uitruilen van personeel als er bij één afdeling weinig werk was terwijl bij een andere werk bleef liggen.

Geen nieuws is goed nieuws

Na zes jaar maakte het krantje pas op de plaats en ging de enige redacteur met nieuwe vrijwilliger Hans, de latere oprichter van Gast in de Tuin, aan de gang om de ingekakte publiciteitsgroep te reanimeren. Hans bleek ook over groene vingers te beschikken en samen met nieuwe vrijwilliger Sef maakten zij een plan om de sterk verwaarloosde achtertuin van Overal om te toveren tot een fris park. Hierbij waren wij ook dank verschuldigd aan de werkgroep praktisch groen beheer van het IVN, die de boomgaard samen met de tuingroep weer vitaal maakte. Op gebied van onderhoud kwamen gesprekken op

gang met architect en aannemer en werd er hetzelfde jaar al een professionele schilder op het buitenwerk gezet die veel rotte plekken moest repareren. Na gedegen onderzoek zouden we het jaar daarop op zoek gaan naar mogelijkheden om het pand zo goed en goedkoop

zoek zouden we het jaar daarop op zoek gaan naar mogelijkheden om het pand zo goed en goedkoop

mogelijk te renoveren onder gunstige financiële voorwaarden. Toon timmerde een rookhok in elkaar waardoor de computerruimte een derde kromp. Dit werd al snel de nieuwe kleine kantine. Erg knus maar vooral na verkopen hing je er met de benen buiten. De lucht was er nog grijzer dan de smog in Peking is maar vaak kwamen er goede gedachtewisselingen uit voort naast dagelijks gekeuvel over wat de pot zou schaffen en detectiveseries.

Sta op en verhef u

Na een mindere periode verrees de buitenlandse projectengroep, kortweg de BUP, weer uit haar as. In plaats van steeds maar met tig aanvragen van over de hele planeet aan de slag te gaan werd er over gegaan tot een werkvorm met vaste partnerorganisaties. Deze zouden bewust projecten aan-dragen die binnen de criteria vielen en de evaluatie zou een stuk vereenvoudigen. Als kandidaten werden genoemd Bona Baana, Amaidhi en stedenband Nijmegen Masaya. Vertegenwoordigend de continenten, Afrika, Azië en Zuid Amerika. Het bleef dit jaar alleen bij voorbesprekingen, ondersteuning volgde nog niet. Het oude algemene bestuur was moe en moest ververst worden en de coördinatiegroep moest laten zien ook zonder veel ruggenspraak in staat te zijn van Overal een slagvaardiger organisatie te maken. Voor het pand lag er inmiddels een herstelplan. Het technisch bureau dat we aanstelden om toezicht op de renovatie te houden was gekozen en medio 2008 zou het bouwproces van start gaan. Versterking op personeelsgebied kwam dit jaar van enkele oudgedienden al was er ook verse aanvoer. Ook het krantje herleefde met de komst van een redactrice die ook de website afstofte. Het krantje ging verder met de naam "Overalles". In de zich rap transformerende achtertuin van Overal verwelkomden we zowat de hele wereld nu stichting Gast zich tot doel had gesteld een moestuin aan te leggen met behulp van vluchtelingen. Terloops namen zij

Ineens verschenen er mensen van
Wen Ou, Eladio,

ook de boomgaard onder hun hoede. allerlei snit met exotische namen zoals Jude, Zetout, Corisande, Dragan, Artak, Brahm, Risa of Mourad. Als dat niet van overal is! De struiken die zij rooiden werden herplant in het Rooibosje van Park West dat in november werd geopend door wethouder Jan van der Meer (die zich eerder dat jaar al de titel korst werkende vrijwilliger van Overal op de hals had gehaald door slechts een rondje op de bakfiets te rijden voor de pers).

Het woonhuis werd op-nieuw verkocht maar de voortuin ging nog niet de verkoop in. In dit jaar van wederopstanding was het wel een domper dat de coördinatiegroep klapte en het jaar demissionair afsloot. Toin, net als Ton terug op de BUP, zou als formateur aan de slag gaan om de zaak weer aan de praat te krijgen.

Het dak eraf!

Zo luidde de pakkende titel van het jaarverslag 2008 toen de opknap dan eindelijk plaats ging vinden. Het jaar ervoor stond het verslag vol met foto's vol verval. Het verslag erna vol met die van de make-over. Maar voordat dit aan de orde kwam was dit het jaar waarin Overal mocht laten zien dat coördineren nieuwe stijl werkte. Eerste concrete verandering: binnen de CG werden de leden aansprekpunten voor de diverse activiteiten van Overal. Als je bijvoorbeeld iets wilde weten of opmerken over de kleding ging je naar persoon A, voor de tuin naar persoon B etc...natuurlijk hadden de vijf leden allemaal meer dan één activiteit onder de vleugels. Verder werd ook afgesproken wanneer iets klaar zou moeten zijn, oude afspraken herzien en werd het huishoudelijk reglement vereenvoudigd. Notulen lagen meteen na de vergadering op de leestafels. Ook personeelszaken werd weer op de rit gezet. Om te proberen meer samenhang in de groep te krijgen werd een tijd met een werklunch geëxperimenteerd maar dat was geen succes. Dan maar via het krantje of het logboek. Een traditioneel volkje, sommigen dan. Om dit te laten slagen was natuurlijk ook welwillendheid van de afdelingen nodig. Maar de heersende scepsis was lastig te doorbreken. Er kwam een nieuw bestuur dat, oh hoe ironisch, ook weer uit oudgedienden bestond uit de tijd dat consensus nog werkte. En één door de wol geverfde vrijwilliger. Er waren kleine successen te melden bij kleding en kleine spullen die de afvalberg weer iets lieten krimpen doordat restkleding nu voor projecten in Gambia werd gebruikt, huisraad een bestemming vond in Senegal en veel van ons speelgoed welkom was in Polen en Roemenië waar in weeshuizen meer ontbreekt dan wij ons hier voorstellen kunnen. Echte aandacht bijvoorbeeld.

Gebouw

Dit kopje kun je ondertussen op meer manieren interpreteren bij Overal. Het is in feite het vierde gebouw. We hebben zelf ook heel wat meegebouwd en verbouwd door de jaren heen. En er is verbaal ook nogal wat afgebouwd of is dat gebouwd? Behalve dan dat er de laatste jaren door een select gezelschap nog dingen zelf zijn gebouwd, verbouwd, onderhouden of opgeknapt, zijn de tijden van weleer bij deze vernieuwing geheel vervlogen. Maar laten we eerlijk zijn: een milieuvriendelijk pand vergt veel specifiek onderhoud dan traditionele gebouwen en bovendien medewerkers met voldoende tijd en kennis.

Bouwverhaal

In de gesprekken met architect en aannemer kwam naar voren dat zij zich wel betrokken voelden maar niet verantwoordelijk voor de slechte staat van het pand. Garanties waren verlopen en professioneel onderhoud had ontbroken. Kortom, jammer voor ons maar er viel weinig te halen. Om bij deze renovatie problemen te voorkomen werd eerst technisch bureau Lakerveld ingeschakeld om toezicht te houden. Zodat ook alles werd uitgevoerd als bedacht en afgesproken. Zij bereidden tevens het herstelplan voor en ook de aanbesteding en uitvoering. Vervolgens keek ons bouwgroepje ernaar en volgden de gunningen aan de diverse bedrijven. Die kozen we zoveel mogelijk in de buurt uit. Na de sloop verliep het bouwproces iets trager dan verwacht. Gelukkig konden we gewoon doorwerken achter schotten. Dat leverde wel beperkingen op maar we hoefden niet weg (zoals eerder naar de Weurtseweg respectievelijk de Molenweg). Toch gingen er hier en daar wel eens dingen mis in de communicatie waardoor b.v. de subsidieaanvraag voor de nieuwe zonnepanelen te laat werd ingediend. Op cruciale momenten moest Overal zelf toezicht houden waar dat de verantwoordelijkheid van Lakerveld had moeten zijn. Dat gaven ze zelf ook toe en op de eindafrekening verrekenden ze de extra uren die ze gemaakt hadden niet.

Bouwvakkershumor

En oh ja. Tijdens het werk aan de nieuwe aluminium voorpui zagen we ineens een bouwvakker naar beneden zeilen. Hij had zijn ladder niet gezeurd en stuiterde zo van de pui de klinkers op. Gelukkig waren BHV'ers Tonny en Luna beiden ter plekke. Piet, zo heette hij geloof ik, was suf maar wel bij kennis. De BHV deed een check-up en meende dat er weinig aan de hand was. Maar twee andere Overallers waren daar minder van overtuigd en lieten een ambulance aanrukken die hem, zwaar gekneveld, afvoerde naar de Eerste Hulp. Vlak daarna had hij alweer telefonisch contact met zijn collega's die, om ons op te juttten, het luidkeels in het telefoongesprek hadden over een gebroken rug. Tonny en Luna maakten zich nu toch even zorgen. Twee uur later stond Piet weer op de trap. En lol dat ze hadden. De BHV van Overall was geslaagd. En hun lolletje ook. Dit was zo'n typisch moment waar werelden samen kwamen want reken maar dat mensen Overall niet voor vol aanzien. Prima. We waren altijd al een vreemde eend in de bijt.

De eigen zakken zijn diep genoeg

Het geld in het bouwdepot dat we voor de zekerheid bij Triodosbank hadden aangevraagd bleef ongebruikt omdat bleek dat door het ontbreken van substantiële projectondersteuning de laatste twee jaar de spaarpot vol genoeg was. De financiële experts die ons het depot hadden aangeraden zaten erlangs en de roep van binnen die dit al had gezegd werd niet gehoord. Jammer. Het liep redelijk gesmeerd, de samenwerking was meestal prima, de omgang met de bouwvakkers leuk (behalve die tiefmuziek die ze altijd draaiden) en er stond een fantastisch eindresultaat. De les die we geleerd hadden was: onderhoud plegen! Nu we dat zelf niet meer konden of wilden besloten we voor de diverse onderdelen langjarige onderhoudscontracten af te sluiten. Wie heeft er immers zin in elke tien jaar verbouwen? Het zal de stress wel zijn geweest die verschil van opvatting opleverde in de CG over de eindevaluatie van het bouwproces. Binnen een jaar klapte het geheel opnieuw. We leken wel een Belgische of Italiaanse regering. Temperament genoeg maar elk jaar verkiezingen. Gelukkig was er weer projectondersteuning en stond het pand als een huis. Bijna. Het duurde net iets langer.

Oplevering

Want hoewel de oplevering eigenlijk in december 2008 al voor de bakker had moeten zijn duurde dit langer dan de voorziene 4 maanden. De oplevering kwam pas begin 2009 rond. Later in het jaar werden dan toch de allang aanwezige zonnepanelen op het dak gezet en werd er subsidie verleend. We ontvingen ook een subsidie voor het afkoppelen van het regenwater van het riool en leverden daarmee een bijdrage aan het verminderen van het zuiveren van op zichzelf al schoon water. Ook werd

de elektrische installatie geïnspecteerd en opgeknapt zodat ook daar zich geen verrassingen zouden voordoen en de verzekering ons zou blijven dekken mocht het toch mis gaan. Al deze informatie werd gebundeld in een draaiboek zodat we niet elke keer het wiel zouden hoeven uit te vinden. Om aan de veiligheidseisen voor het werken op hoogte te voldoen werd een gecertificeerde valbeveiliging op het dak aangebracht. Ons sedumdak is rond en een misstap snel gemaakt, je ligt dan al vlug zo'n tien meter lager, vandaar. In april zat er weer een nieuwe CG. De nieuwe CG hield het precies tot het eind van het jaar uit. Overall zocht hier in 2010 een oplossing voor. Het maakte het voor het bestuur op afstand niet eenvoudig en er werd afgesproken elkaar meer op de hoogte te houden van ontwikkelingen. In juni werd daarom ook besloten tot de invoering van een roosteroverleg. Dit diende om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk werk toch gepland kon worden en om samen over knelpunten te spreken. Bovendien leverde het direct contact met je collega's op mits aanwezig.

In de loop van het jaar meldden zich ook enkele nieuwe en leuke medewerkers waarvan ongeveer de helft bleef. Zodoende bleef het personeelsbestand min of meer gelijk wat niet gelijk stond aan het afkrijgen van al het werk. Ook faciliteerden we enkele snuffelstages voor middelbare scholieren. Ondanks de crisis bleef het aanbod van goederen hoog. De kwaliteit was echter vaak beneden peil t.o.v. de kwantiteit.

Sommige zaken raakten intussen achterop. Want er was natuurlijk ook administratief, bestuurlijk, personeels, publiciteits, projecten, tuin en onderhoudswerk te doen. En dan zullen we het maar niet hebben over het schoonhouden van het pand. Zo bleef de geplande verbouwing van het schuurtje achterwege, nodig geacht om er een werkbaar fietsenreparatiehok van te maken. En om meer opslagruimte te creëren voor de berg afval die we steeds meer scheidden maar die nog wel als grondstof voor nieuwe producten kon dienen. De planning was ook de schuur van verlichting te voorzien d.m.v. stroomopwekking met de vervangen zonnepanelen en die tevens te gebruiken voor een elektrische pomp voor grondwater om daarmee geen drinkwater te hoeven gebruiken voor beregening van de moestuin. In het huishoudelijk reglement werden o.a. regels voor het gebruik van de bus, reis-

kostenvergoeding en nieuwe criteria voor binnenlandse projectondersteuning opgenomen. Qua publiciteit konden we ons verheugen op een bezoek van TV Gelderland. Zij maakten een item over de gevolgen van de economische crisis en wilden weten in hoeverre wij daar iets van merkten.

In financiële zin weinig maar het viel ons op dat er veel nieuwe klanten kwamen, waarschijnlijk omdat 2e hands goederen aanschaffen een besparing was op de huishoudbeurs. De gemeente kwam op bezoek met een delegatie om ons sedumdak te bewonderen en zich daarover te informeren en we stuurden van het dak ook foto's op waarvan er later één verscheen in een brochure over groene daken in Nijmegen. We bezochten ook het Lokaal Compliment, het door de vrijwilligerscentrale jaarlijks georganiseerde evenement om het belang van vrijwilligers in de maatschappij te onderstrepen. Op de kerstborrel nodigden we ook onze projectpartners uit wat te komen vertellen over hoe ze het door ons geschonken geld hadden besteed. Dit alles werd visueel ondersteund door powerpoint- dia- en filmmateriaal. Om ook het publiek te tonen waar het geld naar toeging verzorgden onze partners ook voorlichtingsmateriaal voor in de etalage. En, oh ja, we gingen ook nog bowlen.

Happy birthday

Overall begon 2010 nog in zalige onwetendheid over de toekomst en de veranderingen daarmee verbonden. Wederom bereikten we een jubileumjaar waarmee we deze zaak en formule nu al 35 jaar met succes overeind hielden. Natuurlijk wel met pieken en dalen. We werden al vroeg in het jaar geconfronteerd met de kwetsbaarheid van de menselijke gezondheid

toen twee van onze medewerkers vlak na elkaar moesten worden opgenomen in het ziekenhuis. De een vanwege een hartinfarct, de ander vanwege darmkanker. De laatste raakte door een complicatie zijn voet kwijt maar beiden bleven overeind. Gelukkig. Meerdere medewerkers werden dit jaar voor langere of kortere tijd uitgeschakeld door variërende lichamelijke dan wel geestelijke ongemakken. Van twee medewerkers namen we afscheid omdat ze een stap vooruit of terug deden in het maatschappelijk verkeer. Dit zorgde alles bij elkaar voor verrassende combinaties op de werkvloer en veel gepuzzel om alles min of meer gedaan te krijgen. We hadden dringend behoefte aan meer personeel en kregen vooral in de tweede helft van het jaar een flink aanbod van goed gemotiveerde vrijwilligers die vaak getroffen waren door ontslag en graag wat om handen wilden hebben. We moesten er zelfs even de rem op zetten omdat onze begeleidingscapaciteit op raakte. Wel een weelde en wellicht voor het volgende jaar niet ten overvloede gezien de onzekere ontwikkelingen rond de loonsubsidies. We creëerden ook een nieuwe functie, die van secretarieel medewerker en dat had weer alles te maken met het probleem van snel wisselende combinaties in ons dagelijks bestuur, de coördinatiegroep. Iemand die los van de poppetjes de zaken helder opschreef kwam goed van pas. Uiteindelijk werd de CG opgeheven en vervangen door het werkoverleg dat sindsdien de dagelijkse gang van zaken met elkaar besprak en het werk ging verdelen. Dat bleek best te werken. Het secretariaat ordende informatie, het archief en notuleerde. Als je iets wilde weten moest je daar zijn.

Overall bood dit jaar ook twee keer een week maatschappelijke stage aan totaal vier scholieren. Behalve dat ze nu een beter idee kregen van wat er allemaal kwam kijken bij het runnen van een organisatie als de onze, waren ze vooral verbaasd over de grote hoeveelheid bezoekers en het nog immer immense aanbod van overcomplete goederen. Even leek het er nog op dat de spoeling dunner zou worden toen er korte tijd sprake was van een grote weggeefwinkel met werkplaats op het bedrijventerrein bij de Tarweweg maar dat werd afgeblazen. Nijmegen kreeg er wel een ideëel kringloopwinkelje bij van Terre des Hommes. Prima zaak.

Nu we de laatste jaren ook in onze eigen achtertuin de gevolgen van de klimaatsverandering zagen, (zo was het vaak een flink deel van de lente erg droog) lieten we twee pulsen slaan om grondwater op te pompen. Er werd te veel leidingwater gebruikt. Eerst werd er een simpele handpomp neergezet, leuk voor klein werk maar al snel bleek er behoefte te zijn aan een minder arbeidsintensief alternatief en werd op de tweede puls een elektrische pomp aangesloten met bescheiden capaciteit en elektriciteitsverbruik. Stichting Gast timmerde verder aan de weg en zette een tunnelkas in de achtertuin om de groente en fruitteelt op voorsprong te brengen en die verkochten ze later op de Music Meeting met succes. Ook zij zagen zich genooddaakt actiever fondsen te werven en creatiever te opereren nu vluchtelingen vooral als kostenpost werden en nog worden gezien en de bezuinigingen het hardst toesloegen aan de onderkant van de maatschappij. Overall kreeg van de bezuinigingen vlak voor de zomer een proeve in de vorm van een gemeentelijke brief die de afbouw van de subsidiebanen aankondigde. Het porde bij enkele Overallers het activistisch vuurtje van weleer op. Maar eerst

Ver over het miljoen

In de 40 jaar van haar bestaan kon stichting Overall naar schatting ruim anderhalf miljoen euro aan projecten overall ter wereld doneren.

(het precieze bedrag kunnen we niet achterhalen omdat veel van ons archief bij de brand in 1996 verloren ging)

vierden we gezellige feesten in de tuin: 1 ter gelegenheid van 10 jaar Gast en 1 als afsluiting van het seizoen voor onszelf. Dat was dan wel tussen de ravage die in die week werd aangericht door een zeldzame zomerstorm die onze pergola en de Kaardenbol vitrine tot splinters en scherven reduceerde. Maar dat mocht de pret niet drukken en we genoten van de drank en spijsen terwijl de kindertjes in het net binnengekomen familiezwembad rond plensden. Na de vakantie kwam de 35 jaar jubileumfeestmachine op stoom terwijl we ook nog actie voerden tegen de bezuinigingen en veel nieuw volk binnenhaalden. De uitzendingen op TV Nijmegen1 en de artikelen in diverse bladen verhoogden onze naamsbekendheid en lieten nieuw publiek kennismaken met de oudste ideële kringloopwinkel in Nijmegen en omgeving. Dat publiek tekende hier in 1 week maar liefst 1124 keer de petitie die Overal uit protest tegen de bezuinigingen door heel Nijmegen liet rondgaan via andere getroffen organisaties die onder Wijkwerk opereerden. Dat leverde nog eens enkele duizenden handtekeningen op. Overal sprak ook in de commissievergadering met zo'n 80 andere clubs wat een historisch lange zitting opleverde. Dat nam helaas niet weg dat de gemeente er toch voor koos het gesubsidieerde werk de nek om te draaien. In samenwerking met het bestuur werkte Overal in het najaar al aan scenario's voor de toekomst en het opvangen van de gevolgen voor het personeel dat in 2012 haar werk zag verdampen. Daartussendoor waren we ook nog getuige van een groot persoonlijk drama toen in oktober de partner van één van onze medewerkers het leven vroegtijdig gedag moest zeggen daarbij ook 2 kinderen achterlatend. Het fruit dat najaar was zuur. Desondanks had de organisatie van het feest zich overeind gehouden en werd het 6 november gezellig druk op de Bredestraat. De symbolische entree van 35 cent werd in veelvouden neergelegd en met ruim 200 bezoekers genoten we van de vele muzikale en theatrale optredens en heerlijke hapjes van Wereld-

vrouwen en 35 zonnebloemen. We kregen hulp van onze partnerorganisatie Bona Baana en van de jonge honden van de Onderbroek. De eerste band die optrad, Shaameless zou vier jaar later de roos van Nijmegen winnen en daarna gast worden op menig festival. Het was het beste feest in 10 jaar hoewel we helaas veel oud medewerkers niet meer konden achterhalen. Doen we over 5 jaar wel. Insjallah.

De winter viel vroeg en bracht door sneeuw en ijs de nodige rust in de tent. Mensen kwamen minder brengen en onze bus liet het na 10 jaar net voor het Kerstreces afweten. Met een huurbus en later met de bus van stg. Stern (waarvoor dank) maakten we het jaar vol. We waren ook getuige van het ten grave dragen van Unitas dat net de 35 jaar niet haalde. Hun doorstart met de Volharding deed bij Overal de hoop ontstaan dat wij er ons ook wel doorheen zouden slaan.

Nieuwe wielen

Overall reed het nieuwe jaar in met een nieuwe bus. Die was niet geheel naar wens want met het toenemen der jaren van de vrijwilligers waren er stemmen opgegaan voor een hydraulische achterklep om het laden te vergemakkelijken. Het werd een opstapplankje. Ook nieuw was het overlegorgaan dat moest gaan bekijken hoe Overall zich moest wapenen tegen een Overall zonder gesubsidieerd werknemersbestand. Zij namen van de ongeveer 430 uur werk die Overall per week kostte er maar liefst 224 voor hun rekening met zijn achten. De rest werd gevuld door ongeveer 25 vrijwilligers. Met deze stand van zaken zou je het dubbele aantal nodig hebben om aan alle taken te voldoen.

De gemeente had ons en alle andere organisaties huiswerk gegeven waarin we onder andere moesten aangeven wat onze meerwaarde voor de Nijmeegse gemeenschap was en verder welke inschatting wij konden maken hoe het met de toekomstige werkelozen verder moest. DUH! Vervolgens becijferden we, samen met de broer van Toin, dat Overall per jaar ongeveer twee en een halve ton aan economische, sociale, educatieve en milieubesparende activiteiten ontplooiden die de gemeente geen cent kostten. Later zou blijken dat al deze moeite er niet toe leidde dat Overall de dans ontsprong, ondanks gesprekken met ambtenaren van Aan Zet, het bezoeken van actievergaderingen, tot bezwaren aan de raad toe. Alle andere getroffen organisaties verging het net zo tenzij ze op de knieën gingen en bereid waren zich tot werkcoöperatie om te vormen.

De club van vier, zoals het nieuwe overlegorgaan was gaan heten, boog zich daarna vooral over de toekomst van Overall met louter vrijwillige inzet en het technisch ten uitvoer brengen van het ontslag in 2012. Daarvoor werd een bedrag gereserveerd dat kon worden gebruikt bij de begeleiding van het ontslag of voor het inwinnen van professioneel advies. Een bedrag dat overigens niet aangewend zou worden. We ontvingen achtereenvolgens een consulente van het UWV alsmede een delegatie van Aan Zet die, ieder op hun eigen terrein, uit de doeken deden hoe één en ander werkte en wat de begeleidingsmogelijkheden waren. Enkele medewerkers van Overall volgden later in het jaar een mobiliteitstraining. Vroeger was dit bekend als sollicitatietraining. Verder waren er nog premies voor snelle uitstromers en een bescheiden scholingsbudget. Pleisters en doekjes voor het bloeden wat ons betreft.

Ondertussen draaide Overall gewoon verder en behaalde keer op keer goede verkoopcijfers. De crisis bracht veel nieuwe klanten aan. Veel nieuwe vrijwilligers ook maar de meeste slechts tijdelijk want hier en daar is er toch nog kans op een reguliere baan. Toch slaagde Overall erin enkele waardevolle vrijwilligers voor langere tijd te behouden. Mensen die na verloop van tijd alleen maar meer waard werden voor het voortbestaan van onze stichting. Stapsgewijs werden taken van ID'ers juist op deze vrijwilligers overgedragen. Dat gaf enig vertrouwen voor de toekomst. Het budget voor projectondersteuning werd fors verhoogd toen we, na jaren van bezuinigen vanwege de renovatie, weer helemaal op stoom kwamen. Ook traden er nieuwe mensen toe in de projectgroepen. Iets dat, zeker met het oog op de toekomst, zeer toe te juichen was. Intern waren er ook andere veranderingen. Zo werd het werkoverleg van de woensdag naar de dinsdag verplaatst om vrijwilligers die wel wilden deelnemen aan de vergadering maar niet op woensdag konden, de kans te geven mee te praten over zaken die ons allemaal aangingen. Het werkoverleg verdubbelde hierdoor in aantal maar helemaal soepel verliep dit niet. Enkele ervaren vergadelaars waren er op dinsdag nou juist weer niet bij. Er moest veel uitgelegd en overgedragen worden en de groep moest aan elkaar wennen. Dit leverde soms gespannen situaties op die veel tijd kostten om te worden gladgestreken. Bovendien was er geen overeenstemming over hoe en met welke meerderheid er besloten kon worden en speelden er zaken mee op de achtergrond die het begrip van het runnen van een stichting niet altijd in de kaart speelden. Gaandeweg tekende zich de rolverdeling opnieuw af. Op stichtingsraden, de vergaderingen die we enkele

Een bijzonder project

Ieder ondersteund project bijzonder, maar ik beperk me in dit kader tot mijn persoonlijke favoriet. Dat ene project waarbij ik me het meest betrokken voelde en dat we zelf in een vierdaagse workshop bij Overal hebben nagedaan. De handmatige vervaardiging van windmolens in een Malinees dorp onder de bezielende begeleiding van ingenieurs Piet Willem Chevallier en Joost Sterenborg. In een korte tijd leidden zij tientallen Malinezen op in het bouwen van eenvoudige windmolens voor elektriciteit. Mannen zowel als vrouwen. In een tijd waarin iedereen in het bezit lijkt te zijn van een mobiele telefoon is goedkope, groene, betrouwbare stroom van grote waarde. Maar ook voor een simpel lampje waaronder je je huiswerk kunt maken zonder in de walm van een petroleumlamp te zitten. Daar waar geen landelijk energienet bestaat is stroom kostbaar. Als je in het bezit bent van een dieselgenerator heb je grote macht en kun je rijk worden van de afhankelijkheid van de lokale bevolking van jouw energiebron. Om dit monopolie te doorbreken ontwikkelde de Schot Hugh Piggot een windmolen die iedereen ter wereld zelf kan maken met lokaal aanwezige middelen. Idealisten zoals Piet en Joost reisden op eigen kosten naar dit gebied om in elk geval één gemeenschap minder afhankelijk te maken van fossiele stroom. Toen zij aanboden om live met ons in de achtertuin zo'n molen zelf te bouwen om deze ervaring mee te maken waren we dan ook snel om. Basta deed mee en stichting Gast leverde ook hulp. In Mali waren toen al 13 molens gemaakt waarvan enkele verkocht en begon de plaatselijke economie al aardig op te leven. De traditionele leveranciers van stroom waren hier niet blij mee en dat leverde aardig wat gedoe op want zij verdienden per opgeladen mobiel ongeveer 1 euro. Een bedrag waar de gemiddelde Malinees een halve dag voor moet werken. Voor dat deze dreiging echt het hoofd kon worden gebonden, wat meestal neerkomt op het betalen van compensatiegelden dan wel steekpenningen, brak in Mali de pleuris uit toen aanvalkenlijk Toearegs met in hun kielzog de troepen van Al Qaida het noorden van Mali in korte tijd innamen. Net voor de plek waar de molens werden gemaakt werden zij door het rap ingevlogen Franse leger gestopt. Niettemin werd de productie gestaakt. Aanvoer en afzet waren niet meer gegarandeerd en voor westerlingen lag het gevaar van gijzeling op de loer. Ook nu is het in Mali nog te onrustig en het is de vraag wanneer en of alles weer eens kan doorgaan. Gelukkig zijn deze initiatieven ook elders gestart waar de situatie aanmerkelijk stabiel is maar de behoefte even groot. Maar de vervaardiging van onze eigen windmolen was behalve een belevenis ook een bron van controverse. Dat is weer een verhaal apart.

malen per jaar houden om de koers te bepalen en achterom te kijken, speelden zich ook verwarrende tafelen af. Ook hier speelde mee dat nieuwe mensen moesten wennen aan Overal en vice versa en dat de begeleidingscapaciteit voor vrijwilligers en stagiairs beperkt was. Vergaderen was bovendien niet de meest favoriete bezigheid van veel mensen maar moest helaas toch gebeuren. Naast de hoofdpijnmomenten kende Overal in 2011 ook erg

prettige momenten. Deze bestonden, naast de naborrels, uit de vaste feestmomenten voor het personeel in zomer en winter. Lekker eten en drinken met elkaar en wat kissebissen en klessebessen. Bovendien had Overal met de workshop windmolen bouwen een project live binnen de poorten. Een typische teambuildingsactiviteit maar nog veel meer dan dat. Onder leiding van de

mensen van I-love-Windpower Mali schaafden, zaagden en lasten we vier dagen dat het een lieve lust was en werkten soms bijna twaalf uur op een dag. Ook de stichtingen Basta en Gast droegen hun steentje bij. Het trok aardig wat bekijks van Overallers en publiek maar de Gelderlander besteedde meer aandacht aan het niet hebben van een vergunning dan aan de inhoudelijke kant van de onderneming. Het ging om het maken van de windmolen, niet om het in bedrijf stellen ervan. Het was gewoon een demonstratie van een project zoals dat in Mali plaatsvond. De gemeente snelde toe om ons heel duidelijk te maken dat er meteen zou worden ingegrepen mochten we toch zo boud zijn de molen op te richten. Dat deden we dan ook maar niet. We hadden al genoeg te stellen met hun fijne werkgelegenheidsbeleid. En in 2012 gingen we alsnog achter de vergunning aan en aan alle andere voorwaarden waaraan we moesten voldoen. Omdat het hier ging om een model wat nergens officieel getest was behalve in Schotland is dat nooit van de grond gekomen ondanks alle testen en hulp die de makers er voor ons hebben ingestoken. Soit! We sloten de workshop af met een heerlijk maal van vrijwilligster Truus en werken zelfs tot in het donker door met het afmonteren van de onderdelen. Uiteraard met tweedehands staande lampen uit de winkel. We boften erg met het weer bovendien. Dat was uitzonderlijk goed voor het einde van september.

Ons secretariaat kreeg een opkikker door de niet aflatende ijver van Carla, die er zowaar geleidelijk lijn in wist te krijgen. Om nog niet te spreken van de steeds opgeruimder blik die het computerhok en het kantoor lieten zien. Bovendien was zij cruciaal in het hele windmolenproject en hielpen haar zoons ook nog een handje. We kregen ook bezoek uit Rwanda van de leider van een projectorganisatie die we dit jaar steunden via de Nijmeegse stichting Bona Baana. Ook stichting Basta was betrokken. Dat gebeurde weer als later in het jaar bezoek uit Mali aanklopt met een projectvoorstel. Een Nederlandse vrouw die jaren geleden verliefd werd op Mali en er ging wonen, runt samen met een Malinees het centrum Here Bugu in de buurt van Mopti. Dit is, behalve een ontmoetingsplek voor de diverse bevolkingsgroepen van Mali, een miniatuur ecologische boerderij. Op hun terrein was ook onze windmolenmakers groep actief.

Occupy

Rond deze tijd ontstond ook in Nijmegen een afdeling van de wereldwijde Occupy beweging en die wisten de weg naar Overal al snel te vinden. Omdat ze grotendeels voor dezelfde doelen gingen als wij lag het geven van materiële steun voor de hand. Enkele weken wisten ze zich gevestigd op het Valkhof en leek even de tijd van de hippies terug. Het mocht niet baten, in een wereld waarin het iedereen voor zichzelf en god voor ons allen is zal de marge voorlopig nog de marge blijven. Ondertussen verdronken er 300 mensen per dag op de Middellandse zee. En het favoriete kaartspel van de wereld bleef zwarte pieten. Daar zou je over kunnen discussiëren als je genoeg te eten hebt en in een land woont dat net doet of je meetelt als je mee kunt doen. In 2012 zou Overal terug naar haar roots gaan toen de laatste betaalde krachten afzwaaiden en het weer helemaal vrijwilligerswerk werd.

Voor het zover was werden de ontslagenen stuk voor stuk persoonlijk in het zonnetje gezet door Kees van het bestuur en volgde er een ontroerend lied gebracht door de vrijwilligers. Zagen we daar een traantje glinsteren en een brokje door de keel schieten? Of was het slechts een spetter bier vergezeld van een hap stevig eten? Volgend jaar zou de bezetting van deze tuinstoelen er heel anders

uitzien.

Geen ID?

Al in 2011, maar in verhevigde mate in de eerste helft van 2012 werd er koortsachtig gezocht naar een antwoord op het “gat” dat vanaf de zomerstop in de aanwezigheid van menskracht, kennis en ervaring zou ontstaan. Voorwaar een pittige uitdaging! Er werd stevig geworven en de vertrekkende ID'ers begonnen nieuwe mensen in te werken op de plekken die door hen verlaten zouden worden. Sommigen begonnen al in januari met de overheveling van taken en verantwoordelijkheden. Hier en daar leidden al deze veranderingen tot verwarring, onrust en met enige regelmaat tot fricties, bijvoorbeeld over de afwikkeling van de ontslagprocedure zoals voorgesteld door het bestuur. Zo werd op enig moment besloten om met twee ontslagbegeleiders te gaan werken terwijl één meer voor de hand lag, en zowel overleg als geld scheelde. Dat werd ook ingezien door het bestuur. Het ontslag werd op aangename wijze afgewerkt voor zover ontslag aangenaam kan zijn. De goede persoonlijke begeleiding werd als prettig ervaren. Bovendien gebeurde het helemaal gratis omdat het de begeleidster louter om de ervaring ging om te kunnen toevoegen aan haar CV omdat ze zelf ook werk zocht.

De organisatie

Ook de organisatie zelf werd onder handen genomen. Overleg en beslisstructuren werden tegen het licht gehouden, en Toon werd bereid gevonden om in het bestuur plaats te nemen, als extra vertegenwoordiger van de vrijwilligers op de werkvloer. Het in 2011 in het leven geroepen secretariaat werd verder opgetuigd. Carla kreeg ondersteuning van Corry en samen brachten ze lijn in de administratieve processen en werd het kantoortje omgetoverd tot een nette, overzichtelijke werkruimte. ID'er Luna, die voorheen de secretariële taken op zich nam, constateerde dat het goed ging, en kon zich ook hier met een gerust hart terugtrekken.

Basta

Stichting Basta kampte in 2012 met vergelijkbare personele perikelen. Er werd in de loop van dit jaar dan ook vanuit Basta geopperd om de samenwerking te intensiveren. Zelfs is er even gesproken over een fusie. Dit kwam er niet van. Uiteindelijk is het bij een innige samenwerking gebleven. Beide stichtingen behielden hun eigen identiteit. Er vond vooral een uitruil van kleine spullen plaats en op projectgebied werd gekeken naar meer gezamenlijke ondersteuning. Het windmolenproject in Mali is een voorbeeld van zo'n gezamenlijke ondersteuning.

Het pand

Ook het pand had in 2012 weer het nodige onderhoud nodig. Na alle grootscheepse verbouwingen van de afgelopen jaren was dit jaar het sedumdak aan de beurt. De grote oppervlakte plantjes was aan het schuiven gegaan en moest daarom vervangen worden. De oplossing was eenvoudig en nieuw: het aanbrengen van kleinere stukken sedum in kratjes. Mochten de vogels toch weer stukken kaal pikken verving je gewoon een krat. In de loop van het jaar bleek ook de verwarmingsketel aan vervanging toe te zijn. Dus werd de geldla weer opengetrokken. Door het steeds groter wordende vrijwilligersbestand werd tegen de zomer de situatie in het rookhok steeds nijpender. Steeds vaker hing men daar “met de benen buiten” en er werd al gesproken over uitbreiding met het ernaast gelegen kantoortje. Met de zomer in zicht, en het lonkende perspectief van open deuren en de tuin, werden (gelukkig voor het secretariaat) de kapers voorlopig van de kust, en op afstand gehouden. Als

werkgever ben je ook helemaal niet verplicht een rookvoorziening voor je personeel te bouwen. Bovendien stond boven de kantine leeg. Een luxeprobleem kortom. Op 3 februari kwam er een brief binnen van de brandweer. De brandveiligheid was in het geding. In januari was er een controle geweest, en de brandveiligheid onvoldoende bevonden. Dat

was even schrikken, want in 2010 was de situatie nog goed bevonden, en sindsdien was er toch niets wezenlijks veranderd. In diverse contacten met de brandweer konden dan ook zonder grote aanpassingen de plooien glad worden gestreken, en werd er bovendien toestemming verkregen om het maximale aantal toegestane aanwezigen te verhogen van 150 tot 200.

Klap van de molen

In 2011 was er al druk aan gewerkt: onze eigen windmolen. En hoewel de gemeente al duidelijk had gemaakt dat ze het bouwwerk zonder vergunning niet zouden gedogen, was er in alle enthousiasme weinig aandacht aan besteed. In 2012 kwam de kater. In een gesprek met de gemeente in april bleek dat een eenvoudige vergunningaanvraag niet voldoende zou zijn. De molen zou 12 meter hoog worden, en dat was ruim boven de 10 meter, die binnen het huidige bestemmingsplan was toegestaan. Kon dat bestemmingsplan dan niet gewijzigd worden? Jazeker maar een procedure kostte € 16.000,-. Dat kon natuurlijk niet de bedoeling zijn. Bovendien moesten we testresultaten voor dit type molen presenteren. Bijvoorbeeld hoeveel geluid die maakte en hoe groot de slagschaduw zou zijn. Een van de makers, Joost Sterenborg ging hiermee aan de gang op de TU Delft. Een herbezinning volgde. Nagedacht werd over een aangepaste molen. Zou hij iets lager kunnen worden, of misschien op een andere plek gebouwd kunnen worden? Het project stagneerde. Dus wie weet er wat?

Even terug naar het jaar 2012. Er was dat jaar behoorlijk wat stof opgewaaid door het vertrek van een groot deel van het arbeidspotentieel. Voortvarend begon Overal met het opvullen van de gaten, en het zoeken van andere oplossingen waar dat nodig was. In 2013 zou het stof neergedaald moeten zijn en Stichting Overal weer in wat rustiger vaarwater. Helaas bleek de praktijk weerbarstiger. Er kwamen nieuwe mensen. En er vertrokken mensen. Organisatorisch kwam Overal in zwaar weer. De vrijwilligers, die voorheen in het kielzog van de betaalde krachten hun ding konden doen en op hun eigen wijze een bijdrage konden leveren, moesten de zaak nu zelf gaan dragen. Dat kwam niet helemaal uit de verf. Bestaande structuren bleken in de nieuwe situatie minder goed te werken. Een werkgroep boog zich over de vraag hoe we op een constructieve manier konden samenwerken, overleggen en communiceren. In september werd de verandering in gang gezet. De Stichtingsraad ging op non-actief, de bevoegdheden werden overgedragen aan het werkoverleg en er werd een professionele coach ingeschakeld om het vergader- en besluitproces in betere banen te leiden. Het bestuur ging door als viermanschap. Mo besloot na vele jaren om dat “stuur” in de wilgen te hangen. Toon was nu als enige vertegenwoordiger van het personeel over.

Ons prachtige pand bleek een rots in de branding. Na veel jaren van veel onderhoud was ons stekkie zelf dit jaar een oase van rust. Zoals al gezegd was het voor de mensen een turbulent jaar. Veel mensen kwamen, veel mensen gingen. Dat was an sich niets nieuws onder de zon. Er werd gehuild en gemopperd, maar gelukkig ook veel gelachen. Het tuinfeest in de zomer, de kerstmarkt en de kerstborrel waren als vanouds gezellig en prima voor elkaar. Een triest bericht helemaal aan het einde van het jaar was het overlijden van onze voormalige collega Frank Arnold. Frank heeft meerdere periodes bij Stichting Overal gewerkt. Hij kampte al langer met gezondheidsproblemen. Ook als je pas op de plaats maakt, maak je nog steeds passen. Het werk ging in 2013 ondanks alles gewoon door. De opbrengst van de winkel bleef stabiel En ondanks alles werd er ook in 2013 toch weer bijna € 60.000,- aan projectondersteuning weggegeven!

Bike4Work: Op de fiets bereik je iets!
(Cycling out of Poverty) Een project van Coop Africa

Een fiets is in Nederland zo gewoon, maar kan in Afrika een wereld van verschil maken. Veel arme Afrikanen hebben geen geld om een fiets te kopen. Maar ze weten wel hoe ze een fiets zouden kunnen gebruiken om geld te verdienen. De fiets is een middel om op te klimmen uit de armoede. Het is een niet-vervuilend vervoermiddel en draagt bij aan betere toegang tot inkomsten, onderwijs en gezondheidszorg.

Vrouwen in Oeganda die op het platteland wonen, verbouwen 90% van het voedsel dat in een huishouden wordt geconsumeerd zelf. Echter, het land waarop ze voedsel kunnen verbouwen en de markten waarop ze het kunnen verkopen is lastig te bereiken.

Vrouwen geven noodgedwongen veel geld uit aan transport. Een fiets geeft deze vrouwen de mogelijkheid om de winst van de kleine onderneming te besteden aan het huis, voedsel of de opleiding van hun kinderen. In de afgelopen jaren heeft Coop-Africa met het Bike4Work programma verschillende kleine ondernemers, waarvan het merendeel vrouwen, ondersteund met fietsen op afbetaling.

Inmiddels zijn de resultaten van die projecten meer en meer zichtbaar. Met de fiets kunnen de deelnemers meer inkomen verdienen, hun woning verbeteren en/of meer kinderen in het gezin naar school sturen.

Het project komt ten goede van een groep vrouwen op het platteland rond Jinja, een stad in Oeganda. De doelstelling van het project is dat 100 vrouwen in

1 jaar tijd hun besteedbaar inkomen met 10% weten te verhogen door toegang te hebben tot een fiets op afbetaling .

Overall steunde dit initiatief met een bedrag van 7.500 euro

Watskeburt

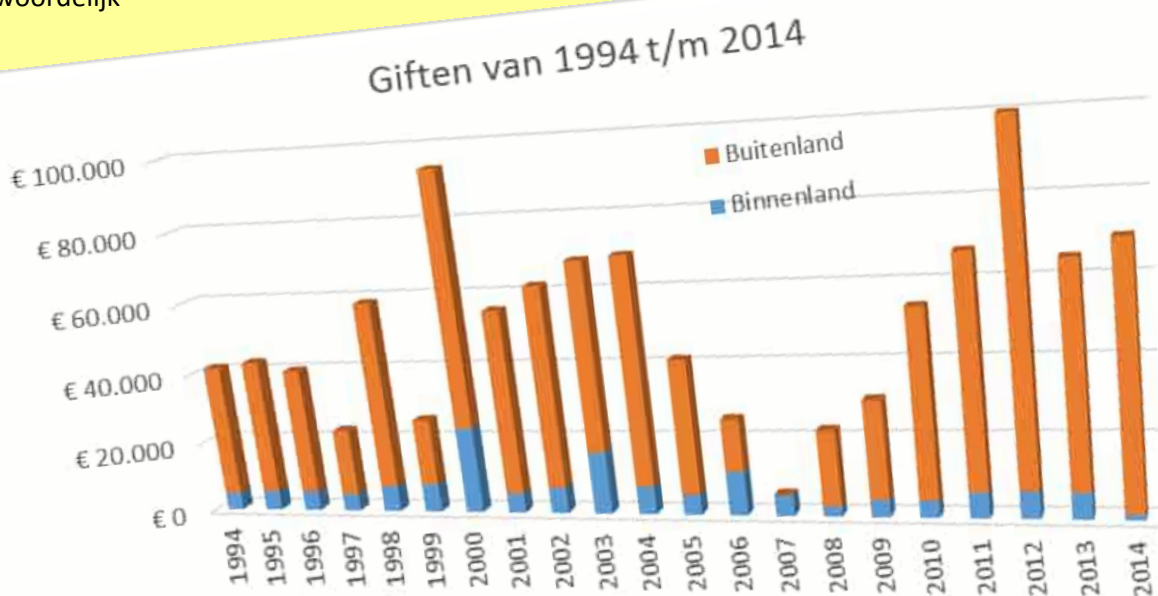
2014 werd een erg zwaar jaar voor Overal. De constructie die we in 2013 hadden neergezet, met het werkoverleg als besluitvormend orgaan, werkte allengs minder goed. Stroperigheid, onduidelijkheid, gebrek aan daadkracht en bij sommigen regelrechte onwil speelden ons parten. Er vertrokken zelfs mensen omdat ze geen plezier meer in het werk bij Overal hadden. Het voorgaande doet voorkomen alsof Overal 100% op vrijwilligers draaide maar er waren nog twee betaalde krachten over die onder een andere regeling vielen. Sef, onze vrolijke tuinfluit, had hier een participatiebaan maar hield het nu voor gezien. Dit maakte van Gé de laatste Mohikaan. Gé is WSW'er. Ondanks een vergadercoach en vele pogingen om de zaak vlot te trekken leken we toch op weg naar een crisis in ons bestaan. Zelfs de lopende zaken begonnen te lijden onder de slechter wordende werksfeer, en we besloten uiteindelijk om ons bestuur te vragen in te grijpen. Dat kreeg uiteindelijk in 2015 pas zijn beslag. Uiteindelijk werd het een jaar van overleven. Getuige dit boek is dat vooralsnog het geval.

Projecten

We leken onderhand zelf een project dat ondersteuning nodig had. Door chronisch gebrek aan mensen gebeurde er in 2014 wat minder met de binnenlandse projecten. Toch steunden we voor 1500 euro aan projecten in Nederland. De buitenlandse projectengroep kampte ook met gebrek aan tijd en mensen maar kon gelukkig nog een aantal prima projecten kiezen om te ondersteunen. Daar werd toch nog zo'n 70.000,- euro de wereld in geslingerd.

Bestuurmanskunsten

Het Algemeen bestuur had aan zorgen geen gebrek en vergaderde zich suf om te bezien hoe van deze legering aan belangen en belangetjes weer een geheel kon worden gesmeed. Na ampel beraad met medewerkers en externe deskundigen kwam ze eind 2014 op de proppen met een variant op de Heidag: de Bosdag. In de lommerrijke bossen van Groesbeek werd een locatie afgehuurd alwaar dit gebeuren kon plaatsvinden. Hoewel er ruimte was voor de medewerkers om een liedje mee te fluiten maakte het bestuur iedereen duidelijk dat het menens was. Met extern adviseur Ruud achter de voorzittershamer werd het plan de campagne aan de goegemeente gepresenteerd: in 2015 zou Overal als volgt georganiseerd worden: een dagelijks bestuur met een brede vertegenwoordiging vanuit de werkvloer zou de wekelijkse gang van zaken behartigen en was in principe een reanimatie van de in 2009 ter ziele gegane coördinatiegroep. De leden van het DB waren vanaf nu ieder voor een stukje verantwoordelijk

voor de bedrijfsvoering en daarvan ook aanspreekpunt. Indien zich knelpunten zouden voordoen tussen mensen of eigen interpretaties van de regels tot conflicten zouden leiden moest je met hen naar een oplossing zoeken. Wie daarna een scheve schaats wilde blijven rijden kon rekenen op een waarschuwing van het bestuur met als uiterste sanctie ontslag. Het bestuur vroeg tevens om haar mandaat zonder inmenging van de stichtingsraad met een jaar te verlengen. Dat kreeg ze. Nu het serieuze deel van de dag voorbij was werd de rest gebruikt om alles te laten bezinken in een sfeer van teambuilding met als bekroning een smakelijke gezamenlijke maaltijd.

Vol goede moed begon Overal aan het nieuwe jaar, werden enkele op non-actief gestelde medewerkers weer in het nest gezet en begon het Dagelijks Bestuur met een frisse dosis energie aan haar bezigheden. Een tijd lang ging het goed totdat er leden van het dagelijks bestuur begonnen af te haken wegens de werkdruk, stijlverschillen of ander ongemak. Aan het eind van het jaar was van de oorspronkelijke groep van zes nog maar een drietal over. Er kwam nog één bijeenkomst waarin de meerderheid van de aanwezige Overallers vertrouwen uitsprak in de toekomst. We hadden daarbij ook een opdracht. Samen kijken wat je wilde aanpakken en hoe. De overgrote meerderheid was hier positief over. Slechts een enkeling gaf blijk van scepsis. Het jubelende jubileumjaar dat het had moeten worden kreeg pas op de kerstborrel een levensvatbare feestcommissie. In een sfeer van ontspanning krijg je altijd meer voor elkaar. Als in 2016 Overal alsnog haar veertigjarige verjaardag viert hoop ik dat ze dit voor ogen houdt en minstens een halve eeuw volmaakt.

... Inmiddels is met nieuw elan wederom een herstart gemaakt. Die 50 jaar halen we wel. We schrijven juli 2016: Overal leeft!